Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба посилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 10-го ЦЬВІТНЯ 1920. ЧИСЛО 44. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, APRIL 10, 1920. No. 44.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ОГЛЯД ВІДНОСИН САВЄТСЬКОЇ РОСІЇ ДО НЕЗАВИСИМОЇ УКРАЇНИ.

Большевики урядово повідомляють про приготовання плянів злуки України з Росією.

Пресове бюро української місії в Вашінгтоні подає слідуючий огляд відносини савєтської Росії до независимої України:

Коли російські червоні війска проганяли Денікина з України, їх зверхник, воєнний комісар Троцький, видав відозву з інструкціями для жовнірів, як вони мають поводитися на Україні. У відозві Троцький звернув увагу, що на Україні живе инший народ, як у Московщині, і що національні почування того народу треба шанувати. Відозву закінчив окликом: „Нехай живе независима савєтська Україна!"

Відозву Троцького загально толковано як доказ, що погляди проводирів савєтської Росії на українську справу змінилися і що большевики тепер вже й на независиму Україну згодилиби ся, коби лише ся Україна запровадила у себе савєтський спосіб державної організації.

Слідуюча за тим вістка про утворенне нового українського савєтського правительства під проводом Петровського, здавалося, була дальшим доказом бажання проводирів савєтської Росії дійти до ладу з українським народом. Справді про Петровського ніхто з Українців нічого не знає, але загальне принущенне було, що се вже мабуть якийсь Українець, і тому вже лучший, чим попередний голова „українського" савєтського правительства, зовсім чужий українському народови, Раковський.

Хто є Петровський, доси ще не вияснилося, але за те вияснилося, що припущення про зміну становища російських большевиків до українського питання були що найменше передчасні. Виявилося кілька фактів, що кидають інтересне світло на відносини між савєтською Росією і Україною.

Першим з тих фактів, буде лист Леніна, голови російського савєтського правительства до „робітників і селян України". Сей лист оголосив вперше орган російської комуністичної партії, „Правда", 6. січня 1920. Лист є незвичайно обширний і обговорює много справ, але найважнійше в нім є слідуюче одно реченнє:

„Питанне є, чи Україна має бути окремою і независимою українською савєтською соціялістичною республікою злученою федеративно з російською савєтською федеративною соціялістичною республікою, чи має злитися з Росією у одну одиноку республіку".

Отже Ленін має лише два виходи для України: або злучитися з Росією на основі федерації, або зовсім зіллятися з Росією. Абсолютну независимість хочби й савєтської України, Ленін виключає як щось, про що навіть негодиться згадувати.

Подібно поставився до української справи й виконавчий комітету комуністичного інтернаціоналу в Москві 20. січня. Своє становище виявив виконавчий комітет інтернаціоналу (зложений з рос. большевиків) з сеї нагоди, що в Москві явилися представники української партії боротьбістів з просьбою о приняття їх до комуністичного інтернаціоналу. Боротьбісти — се бувші ліві українські соціялісти - революціонери та бувші независимі українські соціял-демократи, прозвані так від свого органу „Боротьба".

Боротьбісти приняли вповні програму російської комуністичної партії, а ріжняться тільки тим, що вони Українці і бажають независимої України. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу узалежнив приняттє боротьбістів до інтернаціоналу від висліду слідства над відношеннєм боротьбістів до національного й земельного питання, до національної культури, партизантської війни і економічного центра, бо доси представляли Україну в комуністичнім інтернаціоналі тільки російські большевики з України і якраз в згаданих справах їх становище ріжнилося від становища боротьбістів. Слідство мала перепровадити комісія під проводом голови, назначеного з Москви. Иншими словами, російська комісія мала рішати про те, як Українці повинні устроїтися на Україні, мала рішати про правильність домагання Українців о незалежнсіть України, мала рішати про те, де повинен бути економічний центр України, в Київі, чи в Москві.

Яке рішеннє видала слідча комісія комуністичного інтернаціоналу, невідомо; відомо лише те, що боротьбісти були до послідних днів відсунені від участи у власти на Україні і послідовно власть на Україні спочивала виключно в руках російських большевиків.

Та підчас, коли спеціяльна комісія комуністичного інтернаціоналу розважала над тим, о скілько можна українських комуністів допустити до участи в порядкуванню Україною, російські комуністи не залишали нагоди, аби не поставити українських комуністів вже перед довершеними фактами щодо независимости України. Орган амбасадора російської савєтської республіки в Америці, „Совет Рошія" з 30. марта подає за комуністичним часописом „Роте Фане" з Відня слідуючу вістку:

ЗЛУКА САВЄТСЬКИХ РЕСПУБЛИК, РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ.

„Москва, 2. лютого (бездротна телеграма). — Російська та Українська савєтські республіки якраз заключили договір з цілею як найтіснійшої кооперації між собою на політичнім поли. Спільна комісія буде відтепер завідувати національною економією, засобами харчів, суспільним обезпеченнєм, охороною праці, трамваями і зелізницями, почтами й телеграфами та фінансами для обох республік. Крім сего Центральний Комітет України припоручив спеціяльний комісії виробити в як найскоршім часі остаточну основу злуки обох савєтських республік".

Отже обіцяна Троцьким независима савєтська Україна виглядає на ділі так, що український нарід дістає від савєтської Росії куцу культурну автономію, тай то ще тільки тимчасову автономію, бо плян цілковитої злуки України з Московщиною в як найсоршім часі є вже згори вирішений.

Що повисша бездротна телеграма не є наслідком якогось невитолкованого непорозуміння, доказує ще один документ, а іменно циркуляр центрального комітету російської комуністичної партії в справі партійної роботи серед Музулманів. Сей циркуляр, датований 21. лютого між иншим говорить:

„Комуністи мусять заняти прихильне становище супроти пануючого серед мас бажання самоозначення під услівем, що самоозначенне, якого вони бажають, може здійснитися в границях савєтського режіму. Спасенне музульманської робітничої кляси лежить в як найтіснійшій злуці з савєтською Росією. Независимі музульманські савєтські републики не можуть істнувати без тісної мілітарної й економічної злуки з Російською Федеративною Савєтською Републикою. Треба мати на увазі примір України, яка, злучившися з савєтською Росією своїм військовим комісаріятом, управою зелізниць, почт і телеграфів, та комісаріятом національної економії, задержала свої власні комісаріяти освіти, справедливости, внутрішних справ і рільництва.

„Така злука і федеративна звязь повстаюча з неї є конечні також з уваги на сей факт, що в музульманських республіках є сотки тисяч російських робітників і селян і цілковите відрізаннє їх від Росії може довести тільки до домашної боротьби в самих републиках".

От так виглядає в практиці клич російських большевиків про самовизначення аж до відділення. Україна так само як і музульманські республіки можуть уживати імена „независимих", як їм се подобається, але зовсім відділятися від савєтської Росії не можуть з уваги на російських іміґрантів, які в тих краях поселилися, а яких не можна цілковито відрізати від Росії, бо вони готові би зачати домашню війну. Але й ті номінально независимі савєтські республіки не дістають від савєтської Росії навіть стільки прав, що мирова конференція ґарантувала галицьким Українцям в ославленім статуті Східної Галичини, який Українці одноголосно і з обуреннем відкликали.

Скаже, дехто: Дрібниця независимість, головна річ — се питаннє хліба! Большевики бодай дадуть селянам землю і робітникам фабрики, а питанне про независимість України розвяжеться вже пізнійше.

Нехай би так і було. Але чи є яка ґарантія, що большевики вдержаться при власти через такий довгий час, щоби могли перепровадити в життє бодай свою економічну програму? Нема! Противно. Донесенне із савєтської Росії заяви самих російських большевиків показує що вони вже й тепер покинули головні точки своєї економічної програми. Росія скоренько вертає до старих порядків: робітники не управляють фабриками і приватна власність в Росії є фактично назад привернена та признана, нерівність істнує майже така сама, як істнувала перед революцією і більшість давнійших царських ґенералів та урядників повертали на свої становища. Російська реакція є в стані вже в дуже близкім часі повалити савєтську власть і се є головна причина, чому західно-европейська реакція закинула вже думку про конечність війни з російською революцією. А скоро в Росії запанує назад реакція, то й ті здобутки революції, які там ще є, будуть основно загрожені і то не лише в самій дійсній Росії, але і в номінально независимих, а в дійсности в півавтономних республіках. Російські комуністи свідомо чи несвідомо, приготовляють лишити своїм наслідникам тільки „єдину, неделиму" Росію.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ СТРАЙКОМ ЗЕЛІЗНИЧНИКІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Місцеві страйки поширюються з дня на день майже по цілій державі.

ДЖЕРЗИ СІТИ, 9. квітня. — Місцеві страйки зелізничників ширяться наче огонь по цілих Злучених Державах. До вчера в ночи страйк обхопив був 28 головних промислових осередків і важнійших місцевостий. Робітники покидають працю чито поодиноко чито ґрупами, не кажучи працьодавцям, з якої причини заперестають роботу. Приміром на зелізничім шляху „Ірі" вийшли робітники в Ню Йорку на страйк вечером, саме тоді, коли курсує найбільше поїздів.

Між урядниками зелізничих компаній запанувала трівога. Всі шукають причини страйку і способів для його полагодження.

Отсі міста є захоплені зелізничими страйками: Шікаґо, Іст Ст. Луіс, Декатор, Джолієт і Спрінґфілд, Іллінойс; Бофало, Сиракюз, Наєґера Фолс, Бінґгемтон, Ню Йорк і Елмайра, Ню Йорк; Джерзи Сіти і Гобокен, Ню Джерзи; Канзас Сіти, Канзас; Лос Анджеліс, Сан Франціско і Колтон, Каліфорнія; Толідо і Клівленд, Огайо; Дітройт, Мішіґен; Ґери і Форт Вейн, Індіяна; Шерідан, Вайомінґ; Пітсбурґ і Скрентон, Пенсилвенія; Мемфіс, Тенеси; Ню Орлеан, Луізіяна; Луісвіл, Кентоки.

Місцеві зелізничі страйки поширились доси загалом на 13 стейтів.

Радить правительству оподатковувати виборчі фонди.

ВАШІНҐТОН, 8. квітня. — Сенатор Томас запропонував, щоб правительство накладало податок на всі виборчі фонди, що перевисшають суму 1.000 долярів. А рівночасно з тим люди, що жертвують якісь гроші на такі повинні означити на податковім формуляри, яку скількість і кому жертвовано.

Пропонуючи се, сенатор має на увазі поменьшеннє виборчих фондів або остаточно мобільшеннє державної скарбниці. Податок мавби виносити 100%, або иншими словами: чоловік, що жертвував на виборчу кампанію 1.000 долярів, мусівби таку суму зложити до державної казні яко податок.

Хочуть позбавити леґальности соціялістичну партію в нюйорськім стейті.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Нині в соймі внесено законопроект, щоб соціялістичну партію позбавити леґального істнування в стейті.

Законопроект домагається, щоби ґенеральний прокуратор стейту почав доходження в апеляційнім суді і рішив, є чи ні соціялістична партія ворожою для інтересів Злучених Держав і нюйорського стейту. Коли прокуратор осудить, що та партія є ворожою для згаданих інтересів, мається усунути з публичних урядів всіх її членів.

На случай однак, коли прокуратор узнає, що соціялістична партія не є ворожою для інтересів Злучених Держав і нюйорського стейту, що тоді буде? — питають декотрі посли авторів сього законопроекту. Знавці ситуації предсказують, що з хвилею, як прокуратор орече, що соціялістична партія не є ворожою, кінчиться каріера Тадея Світа, президента палати послів сойму, а республіканська партія поносить при слідуючих виборах цілковиту невдачу.

Брак господарських робітників в Канаді.

РЕДЖАЙНА, Саскачеван, 8. квітня. — З приходом весни для канадійського рільника прийщов новий клопіт. Тепер годі дістати тут робітника навіть за таку високу платню, як 100 долярів місячно, вже з мешканнєм і харчем. Доси фармери платили звичайно робітникови 80 до 90 долярів місячно з мешканнем і харчем. Так дуже бракує господарських робітників, що справою заінтересувалось міністерство праці, котре видало публичну заяву, в якій радить фармерам опертися на власні сили, бо правительство може доставити людий лише тому фармерови, котрий заплатить робітникови бажану суму.

Також бракує робітників на зелізницях. Причиною браку є та обставина що тисячі робітників від шуфлі і піки опускають Канаду і їдуть в старий край користаючи з того що теперішня грошева виміна подвоює їх зарібки в Канаді.

У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ДАЄТЬСЯ ВІДЧУВАТИ БРАК ІМІҐРАНТІВ.

На конференції в Ню Йорку рішено домагатись відкликання іміґраційних заострень.

НЮ ЙОРК, 8. квітня. — Перший раз в історії Злучених Держав зібрались визначні люди обговорювати питання натуралізаційних та іміґраційних законів, брак робітників, великий відплив чужинців і причини заворушень між чужинцями.

Наради в тих справах скликала Між-Расова Рада, котрої полковник Колмен Ді Пон, властитель великих фабрик у стейті Делавар, є почетним предсідателем. Участь в нарадах взяли представники всіх національностий, речники промислових товариств, рільничих союзів, капіталу і праці.

Один з бесідників заявив на зборах, що під теперішню пору у Злучених Державах вже бракує около 5,000.000 робітників. Причиною браку є війна, в часі котрої іміґрація була здержана. Дальшими причинами є велика рееміґрація чужинців до своїх рідних країв, а також брак іміґрації і велика еміґрація до Канади і полудневої Америки.

Чужинці тисячами денно опускають Злучені Держави, европейські держави повели зорґанізовану компанію проти еміґрації, великі маси натуралізованих і роджених Американців опускають Злучені Держави і їдуть до Канади або до держав полудневої Америки, і вкінци заостреня іміґраційні, які навертають богато людий, котрі моглиб придатись тут задля браку робітника.

Конференція обговорювала найважнійше питанє: іміґраційні закони. Теперішні заострення вимагають від іміґранта, щоб він знав читати і писати бодай 40 слів у своїй рідній мові. Треба знати, що неграмотний чоловік не має у своїм краю таких шансів, як грамотний, і тому неграмотний вибирається еміґрувати. Тимчасом іміґраційна постанова Злучених Держав не впускає його сюди. Знова грамотному чоловікови предкладають у його рідному краю ліпші услівя праці і він не бачить причини, чому він мавби еміґрувати.

Під теперішню хвилю в парляменті Злучених Держав є около 200 іміґраційних законопроєктів, котрі колиб були всі приняті —то цілком замкнулиб іміґрацію до Злучених Держав. Конференція в Ню Йорку домагалася, щоб всякі проєкти, що сталиб перешкодою для іміґрації, усунути.

Делеґати білих робітників спротивились чорним.

СТ. АВГУСТІН, Фльорида, 8. квітня. — Через те, що Стейтова Федерація Праці заявилась за впущенням на річний зїзд двох делеґатів чорної раси в Джексонвіл, білі делеґати з Міямі, спротивившись тому, опустили салю нарад. Їх слідом пійшли делеґати з Ст. Авґустін, Вест Палм Біч і Ст. Петерсбурґ. По розбиттю нарад муринські делеґати добровільно опустили зборі а невдоволені білі делеґати повернули на салю і наради провадились дальше.

Урядова представниця на жіночу конференцію.

ВАШІНҐТОН, 8. квітня. — Президент Вілсон заіменував паню Йосифину Даніелс, жінку міністра фльоти, на становище урядової представниці правительства Злучених Держав на осмім зїзді Міжнародного Жіночого Суфражистичного Союза, який відбудеться в Женеві, Швайцарія, від 6 до 12 червня 1920. Се перший случай і в історії Злучених Держав і в історії жіночого союза, що правительство Злучених Держав буде мати на зїзді свою урядову представницю.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ ЗАЯВИВСЯ ЗА МІЛІТАРНОЮ РОСІЄЮ.

Троцький, що все був ворогом мілітаризму, каже, що він Росії конче потрібний.

МОСКВА, 8. квітня. — Лев Троцький, большевицький міністер війни, промовляючи на засіданню IX. Зїзду російської комуністичної партії, заявив, що мілітаризм є одиноким средством для використання російської робучої сили.

„Мобілізація є тепер більше потрібна, ніж колинебудь передтим, — говорив Троцький — бо ми маємо до діла з селянським населеннем і з масами нефахових робітників, котрих остаточно використати можна лише при помочи мілітарної дисципліни".

Італія і Швеція хочуть торгувати з Росією.

АТЕНИ. 7. квітня. — До Атен прибула італійська торговельна місія, яка находиться в дорозі до Росії, щоби переґоворювати з савєтським правительством в цілі закупна сирівця для фабрик. Місія має кілька міліонів рублів в готівці.

СТОКГОЛЬМ, 7. квітня. — Між большевицьким міністром торговлі і промислу Красином і шведським міністром закордонних справ, Пальмстіерною прийшло до заключення угоди в справі відновлення торговельних зносин між Швецією і Росією. Застережено однак, що торговля пічнеться лише тоді, коли Анґлія і Франція знесуть бльокаду Росії на Балтійськім мори.

Італія признала Альбанію.

РИМ, 7. квітня. — Італійське правительство, як доносить „Епока", признало урядово правительство і автономну конституцію Альбанії.

Італійські ґазети на дві сторінки.

РИМ, 7. квітня. — Правительство видало розпорядженнє, що з завтрішним днем аж до дальшого відкликання всі ґазети в Італії мають друкуватись лиш на двох сторінках.

Парламентарні вибори в Німеччині.

КОБЛЄНЦ, 6. квітня. — З Берліна доносять, що німецький міністер внутрішних справ розписав нові вибори до державного парляменту на день 6. червня 1920.

Росія згодилась на переговори з Литвою.

КРИСТІЯНІЯ, 6. квітня. — Телеґрама з Москви до „Соціял-Демократена" доносить, що російське савєтське правительство згодилось на пропозицію литовського правительства, щоби розпочати мирові переговори на основі признання независимости Литви.

Оподаткуванне французьких кавалєрів.

ПАРИЖ, 8. квітня. — Парляментарна комісія фінансова одобрила додаток міністра фінансів до буджету, щоби французьких кавалєрів, поверх 30 літ життя, оподаткувати о 10% висше ніж всіх инших.

Новий румунський премієр про політику Румунії.

БУКАРЕШТ, 7. квітня. — Таке Йонеску, новий румунський премієр, говорячи на тему закордонної політики його державі сказав, що безпеченство Европи лежить в союзі Румунії, Чехословакії і Греції.

„Румунія — говорив премієр — буде певно йти рука в руку із своїми сусідами для добра цілої Европи. Союза нам треба, щоб ставити противагу новій Росії, яка, відродившись, буде певно посягати по Царгород і Дарданелі. Нова Росія буде новою небезпекою для Европи, більшою ніж Росія стара".

Премієр надмінив, що державні довги Румунії виносять тепер 25.000,000.000 левів. Румунія не може піднестися з економічного занепаду, бо Німці зрабували богато скоту і господарських машин.

Франція заходиться формувати союз балканських Славян.

СОФІЯ, 5. квітня. — Карло Ріве, французький письменник, каже, що Франція годиться і попирає федерацію Сербії і Болгарії. В сильній і злученій Югославії Франція бачить велику користь для себе.

Денікинський ґенерал убитий.

ЛОНДОН, 6. квітня. — Ґенерал Романовський, бувший шеф головного штабу ґенерала Денікина, зістав убитий в понеділок в ночи двома російськими офіцирами в російській амбасаді в Царгороді. Офіцирів не арештовано.

Що говорить син Ракефеллера про дорожню.

ДІТРОЙТ, 7. квітня. — Іван Д. Ракефеллер, найстарший син найбільшого американського міліярдера, говорив тут нині на тему дорожні життя.

„Є дві великі причини — казав він. — Перша обходить загал людий, котрі стали тепер дуже самолюбними. Протягом війни ми мали такісамі податкові тягарі, які маємо тепер, але тепер люди стали дуже марнотравні.

„Друга причина лежить між робітниками і працьодавцями. Не маю на думці капіталістів, але працьодавців. Робітник бажає грубої платні, але не є охочий дати в заміну грубу роботу. Знова працьодавець кидає свій продукт на ринок збуту якраз в тойсам спосіб — він жадає і дістає велику ціну за товар, що тої ціни не вартає".

Коли Ракефеллера спитали, як він думає — чи нафта подорожіла, чи потаніла — він відповів: „Що, чи нафта подорожіла? Що задурне питанне. Відки в світі хтонебудь може думати, що я або мій батько знаємо, яка є ціна нафти".

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		**в Злучених Державах:**	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
To Jersey City and to foreign countries:		**В місті Jersey City і за границю:**	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає.

ВЕЛИКДЕНЬ.

Богато Великоднів Українці обходили, весело і сумно.

Але чи був коли такий Великдень, який би обходив радісно цілий український нарід яко державна нація?

Як був колись, то тільки історія про нього знає, але з живих Українців ніхто такого Великодня не памятає.

Тепер, кажуть, настав час, що всі народи дістали свободу. Але се не правда. Бо свободи не дають. Її треба взяти, здобути. От Україна ані не є ще вільна, ані не є ще зєдинена в одну українську народню республіку.

Ще все те має здобути.

Сьогодня дуже сумний Великдень на Україні, але бодай се потішить кождого Українця, що він видить готовість цілого українського народу стати до боротьби за великий ідеал: одну зєдинену вільну українську народню республіку.

Бо постанова народу — се половина діла.

Він ще сьогодня не осягнув того, що вже осягнули другі народи, але осягне.

По тернистому шляху дійде до своєї мети.

Через муки і терпіння — до воскресення.

Прийде час, коли й на Україні весь народ обходити-ме свято воскресення у своїй хаті яко свій хазяїн домовитий.

Кождий Українець желає Україні, аби той день був недалекий; аби прийшов скоро той Великдень, котрий цілий український нарід має обходити на всіх рідних землях зєдинених в одну республіку, правлену народом; аби скоро наспів той день, коли кождий Українець і кожда Українка зможуть сказати, що вони є не лише синами і дочками свого народу і краю, але й горожанами і горожанками своєї республіки.

Аж тоді буде той Великдень, який обходити-ме радісно весь український нарід яко **державна нація.** Яко нарід вільних горожан своєї вільної республіки.

ГОРЕ УКРАЇНИ.

Лист до американських Українців.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Так довго і безуспішно українські діячі силкувались зробити Україну популярною в Европі, і нарешті вона здобула собі розголос, — алеж який, сумний, мій Боже, який страшний.

Протягом цілого року українські дипльомати, інформаційні бюра, торговельні місії вихваляли перед світом українські богатства й засоби, які там запаси збіжа, цукру, шкіри, льну, металю, — аби тільки Европа схотіла признати Україну та завести з нею зносини. Аж тут зза сих хвалькуватих співів залуна зовсім инший тон: Україна вмирає; гине з голоду й холоду; їй треба біля, одежі, обуви, навіть молока для дітий; инакше вона пропаде, бо се найнещасливший край, котрий треба ратувати негайно, спільними силами культурного світу, коли не з гуманности то для власної безпечности: щоб вона не сталася для Европи розсадником хоріб, епідемій і всякого нещастя. З тих мотивів Україна в Женеві, сій столиці світової філянтропії, осідку старого Інтернаціонального „Червоного Хреста", нової „Ліґи Товариств Червоного Хреста" і всяких инших добродійних організацій, раптом стала страшенно славна і популярна — як найбільш нещаслива країна світу!...

Почин тому дав звіт „Інтернаціональному Комітетови Червоного Хреста" майора Лєдерея. Він був зроблений з початком сього року, в кілька днів по мойому меморіялі, поданому тому-ж Комітетови. Лєдереїв звіт не тільки потвердив прикру характеристику санітарного стану України, подану мною, але розписав її ще яскравійшими фарбами, і як свідоцтво чоловіка свого, свобідного від усяких підозрінь в сторонничости, він, розуміється, і більше послуху знайшов і вражіннє викликав надзвичайне. Коли він появився у виданню Комітету (Revue International de la Croix Rouge, ч. 1, 1920), в другій половині січня, се було правдивою сензацією. Його читали, дебатували; він стався темою дня світової філянтропії, зібраної в Женеві.

Потім стали ладитись до конґресу „Інтернаціональної Унії Помочі Дітям", що стоїть під протекторатом того-ж Червоного Хреста. Він відбувся в Женеві в днях 24, 25, і 26. лютого. Товариство українських жінок в Швайцарії виладило для нього короткий але сильно написаний реферат, звертаючи увагу, в додаток до рапорту Лєдерея, особливо на гірке положеннє населення Галичини. Секція для східної Европи, яка займалася справами Росії й України, у своїм звіті повному конґресови звернула увагу на страшне положеннє дітий на Україні, опираючись на спостереженнях Лєдерея й инших матеріялах.

Далі, в перших днях березня (марта) наступила сесія „Ліґи Товариств Червоного Хреста" — перша сесія сеї нової орґанізації, відправлена з великою парадою. Україна, яко держава антантою не признана, не могла брати урядово участи в її роботі; могла дати тільки неофіціяльні інформації, а офіціяльно реферувались українські нещастя польською делеґацією в загальному звіті про польські біди. І тут знов звіт Лєдерея служив найбільш красномовною ілюстрацією. Отже варта й вам трохи зазнайомитися з ним.

Ернест Лєдерей, майор швайцарської служби, минулим літом дістав від „Інтернаціонального Комітету Червоного Хреста" порученнє відставити на Україну санітарний поїзд, зложений з 23 ваґонів, в котрих містився санітарний матеріял, придбаний українською місією Червоного Хреста, а саме: шпиталь на 250 ліжок, бактеріольоґічна лябораторія і медикаменти; медичний персонал з 21 душ та запас угля і поживи, без котрих румунський уряд не згоджувався перепустити сього поїзду через свою територію. Дня 15. вересня Лєдерей приняв сей поїзд у Відні; 4. жовтня дістався з ним до Черновець, але потім цілий місяць протримали його Румуни на українській границі. Се викликало велику тривогу на Україні; українські місії й делеґації підняли за кордоном великі протести проти замкнення України для санітарних посилок. Виявилось вкінці, що се були причіпки румунських урядників. Поїзд пропущено, але він дуже спізнився через сі затримки і наспів на фронт вже підчас катастрофи (я мав звістки, що він прийшов під Жмеринку, саме коли там відкрито фронт; попав до рук Денікінців; потім його Галичани ніби відібрали; все те поголоски, котрих я не мав змоги провірити).

Підчас тої тяганини з поїздом Лєдерей побував на Україні, тій, що була тоді під владою директорії. Пробув там місяць, до самої евакуації Каменця, та за помочию українських властий і лікарів старався вияснити санітарне положеннє України, причини її тяжкого стану, та способи, як йому запобігти. У свойому звіті він переказує головнійші статистичні відомости, які йому дали; інформації про санітарну орґанізацію на Поділі; дає загальний погляд на ситуацію на тій невеличкій території, що була тоді у владі директорії. Не можна сказати, щоб його погляди були для нас дуже симпатичні. Очевидно, його інформували не завсіди добре та безсторонно. Він, наприклад, перебільшує еврейську статистику; неприхильно відзивається про українське селянство, про його еґоїзм, про славянську неохайність і непорадність. Але конець кінцем, його загальні виводи про санітарну акцію на Україні, на мій погляд, річеві і правильні, а його описи тої біди, яку він бачив на Україні і накликає цивілізований світ її поборювати, коли не з людяности, то в інтересах самоохорони, — таки переняті щирим гуманним почуттем. Я наведу з них дещо:

„Оповідаючи про страшну аґонію, в якій борикається Україна, один лікар із сумом характеризував ситуацію в отсих жахливо виразистих словах: **„І ось хорі чекають смерти, а ми живі чекаемо хороби".** Щоб зрозуміти всю вагу сих кількох слів, треба збагнути безпомічність і безнадійність тих, які ще здорові і всю глибину нещастя тих, що захоріли. Треба походити по шпитальних кімнатах з їх сопухом гнилої соломи; треба почути на собі ті неприкаянні погляди запалих в схудлих обличах очий хорих горячкою; побачити нещасливців мучених дисентерією, що ледви стримують стогін, обертаючись на своїх твердих ліжках.

„Жінок з необтятим волосєм наслідком тифу мабуть не буде більшости. А малих дітий за той місяць, що я пробув на Україні, я не бачив зовсім: найменьша дитина, яку собі пригадую, мала сім літ.

„З 447 учеників військової каменецької школи половина згинула від тифу протягом кількох тижнів; з решти тільки двох не хорувало сею хоробою".

Товариство українських жінок у своїм меморіялі доповнило звіт Лєдерея спеціяльно галицькими інформаціями, ще страшнійшими може ніж його картини з Поділя. Читаємо там:

„Вся Східна Галичина, від Ліска до Косова, буквально вмирає від голоду. Люд голий і босий кориться своїй долі, безнадійний і безрадний. Епідемії чинять страшні спустошення. Ніякої санітарної помочі нема. В шпиталях нема ні трохи біля й медикаментів. Тисячі хорих лежать у своїх хижах; вмирають без догляду і ховаються без домовин, за недостачею дощок. Українська людність Східної Галичини іде до поголовного вимертя".

Сі інформації, повторюю, зробили страшне вражіннє. „Унія Помочі Дітям" розіслала по часописях свій обіжник, де між найбільш потребуючими помочі краями вказує й Україну, характеризуючи її положеннє даними Лєдереєвого звіту. Соціялістичний Інтернаціонал розіслав його теж секретаріятам соціялістичних партій, котрі тепер друкують сей обіжник у своїх орґанах. (Якраз от прийшло число французької соціялістичної ґазети „Іманіте" з 17. березня с. р. з тим обіжником). „Ліґа Товариств Червоного Хреста" сими днями звернулась до мене з прошеннєм, щоб їй достарчено можливо докладних відомостий про санітарний стан України.

Але особливо заінтересувався сею справою „Інтернаціональний Комітет Червоного Хреста". Його провідна ідея та-ж що і звіту Лєдерея: В орґанізації санітарної помочі треба іґнорувати політичні кордони і політичні відносини, таксамо як їх іґнарують самі епідемії та всякі елементарні нещастя. Я думаю, що при його помочі Ви могли-б найкрасше здійснити Ваші пляни помочі нещасному нашому народови, що Вас так горячо займають. Він хоче добитись від тих правительств, які мають чи притендують на власть на українській землі, **інтернаціоналізації транспортів Червоного Хреста: Щоб він мав право і змогу нести поміч безпосередно самому населенню: місцевим самоврядуванням, горожанським комітетам, товариствам лікарської помочі, захоронкам і шпиталям.** І я думаю, що він міг би добитись того. Бодай перша спроба, зроблена Лєдереєм наповнює мене великим довірєм до його практичности й енерґії в сих справах.

На жаль, в Женеві і взагалі у Швайцарії, тепер фактично нема представництва Українського Червоного Хреста. Він має велике представництво, але воно сконцентроване в Берліні й у Відні і за теперішніми комунікаційними трудностями ніхто з нього не міг прибути на сі конґреси. **Але Вам, думаю, не буде трудно увійти в безпосередні зносини з Інтернаціональним Комітетом через Ваші ратункові орґанізації та орґанізувати під його охороною транспорт санітарних матеріялів і всього потрібного для шпиталів і охоронок, пісавши з тим транспортом і Ваших людий, котрі могли-б допильнувати того на місці, щоб післані річи дістались до властивих рук.**

В рапорті Лєдерея Ваші ратункові комітети знайдуть детальний виказ найбільше потрібних предметів, уложений ним спільно з українським міністерством здоровля. Що потрібно для захоронок, для захистів і бурс Галичини, се Ви знаєте самі. **Все те в натурі ще потрібнійше ніж гроші, і Ваші ратункові орґанізації повинні постаратись як найскорше переправити туди все, що можна зібрати і закупити, чи в Америці чи в краях з дешевою валютою, як наприклад в Чехії.** А Інтернаціональний Червоний Хрест, я певен, не відмовить енерґійної помочі, щоб відставити все те на місце, до Галичини і на Україну. **З Галичиною се богато лекше і скорше ніж з Україною, а часу не треба упускати, бо се коштує богато життя.**

Женева, дня 19. березня (марта), 1920.

Михайло Грушевський.

P. S. Инші часописи прошу повторити се звідомлення.

Осип Логин.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Учитель правди і науки
Терпів безвинно страшні муки:
Терпів за нарід й його блуди,
Давсь розпняти й проколоти груди,
Зносив наруги злобних фарисеїв;
А все для правди, любви, для ідеї.
Умер Спаситель обдертий із чести;
Звершилась чаша зрадливої мести.

Зареготались злобні лицеміри
І всі пророки фалшивої віри...
І вже, здавалось, побідила злоба,
Але Спаситель воскресає з гроба.
Скінчилась влада ложи й лицемірства,
Сокрушив Господь безсправства і звірства...

* * *

Терпить безвинно й наша Україна;
В жертву принесла не одного сина;
Вже ріки крови пролились за волю;
Люди страждають і гинуть від болю.
Жінки й малі діти з голоду попухли,
А ви, вельможні, посліпли, поглухли?
Ще вам замало нашого страждання,
До вас не доходять ті зойки конання?
Вам хочеться наше рабство продовжити;
Чи ми не достойні на волі зажити?

Дрожіть, фарисеї! Дрожіть, лицеміри!
Ви вже нагрішили без кінця, без міри.
Наше воскресенне вже не за горами,
Зближаеться хвиля розрахунку з вами.
Прийдесь вам безвстидним просто правді в очи
Ствердить наші кривди, й чого хто з нас хоче.
Скрушимо воскресши насильство і злобу
Й скажемо на волі: Воскрес Христос з гробу!

Джерзи Сіти, дня 9-го цвітня 1920.

СТРАШНИЙ КОСАР.

Понад полем іде,
Не покоси кладе,
Не покоси кладе — гори,
Стогне земля, стогне море,
Стогне та гуде.

Не благай, не проси!
Не клепає коси,
Чи то пригород, чи город,
Як бритвою старий голить
Усе, що даси.

Косаря у ночі
Зустрічають сичі.
Тне косар, не спочиває,
Ні на кого не зважає,
Хоч і не проси.

Мужика й шинкаря,
Сироту кобзаря...
Приспівує старий, косить,
Кладе горами покоси,
Не мина й царя.

І мене не мине,
На чужині зітне:
За решіткою задавить
Й Хреста ніхто не поставить
І не помяне!

Тарас Шевченко.

Олександер Колесса.

ЯК НАС ПРОГАНЯЛИ...

(З низки пісень: „Кровавими слідами").

Як нас проганяли на чужу чужину,
То йшли вороженьки,
Як та чорна хмара
Та на нашу Україну.

Як нас проганяли із рідної хати,
То горіли міста,
То палали села,
Грали труби і гармати.

Як нас проганяли, то плакали діти;
Від нашого жалю
Застогнали ниви,
Хилилися в саді квіти...

Ой, як ми сідали на ковані вози,
То іржали коні,
Ревіла худібка,
Нам закаменіли сльози...

Як ми виїздили та за ворітенька,
Лишилася дома
Хора на постелі
Старесенька наша ненька.

По дорозі клякли на батьковім гробі:
— Знаєш наше горе,
Наш татуньцю рідний?
Забери нас усіх д' собі!... —

За нами світило полумя червоне,
Торохтіли вози,
Дзвони голосили,
В полі кракали ворони.

— Не крачте, ворони з тими галочками!
Може ми ся вернем
В наші рідні хати
І з нашими діточками...

Може ми ся вернем, хоч на другі жнива...
— Бувайте здорові
Наші рідні села
Країнонько нещаслива!

ВОСКРЕСНИ, МАМО!

Воскресни, мамо! І вернися
В світлицю хату, одпочинь!
Бо ти аж надто вже втомилась,
Гріхи синовні несучи.
Спочивши, скорбная, скажи,
Скажи своїм лукавим чадам,
Що пропадуть вони лихі;
Що їх безчестіе і зрада
І криводушіе — огнем
Кровавим, пламенним мечем
Нарізані на людських душах.

Тарас Шевченко.

Вільні співи, гучні, голосні
В рідним краю я чути бажаю; —
Чую-ж скрізь голосіння сумні!

Ох, невже в тобі, рідний мій краю,
Тільки чуються вільні пісні
У сні?

Леся Українка.

„ТИГР" І КРОКОДИЛЕВІ СЛЬОЗИ.

Бувший французький премієр, старий Жорж Клемансо, по свойому упадку виїхав до горячої Африки, до старого Єгипту, над ріку Ніль. Там, кажуть, старий „тигр" (як Клеманса прозвано) забив крокодиля і взяв його із собою.

Крокодиль звісний з того, що як зїсть чоловіка, то плаче.

А цікаво чи Клемансо, тигр серед роду людського, заплакав бодай по крокодилеви?

І бодай кроводилевими сльозами?

Хто се нам скаже?...

Не скаже ні старий Ніль, ні старі пiраміди, ані старий Сфінкс...

Ані самий старий „тигр" сказати не скаже.

Та ледви чи канула яка слезиночка з очий тигрових, хотяй би і крокодилева...

Чоловік, чи там тигр, що побивався за поневоленнєм Галицької України так сильно, що аж їздив в тій справі до Лондону і по дорозі ребро собі зломив, ледви чи спосібний хотяй би і на крокодилеву сльозинку.

Бо у нього серце закаменіло і закаменіли сльози.

Він тепер хотів їхати до старої Палестини, де колись плакав пророк Єремія, але будьте певні, що і над рікою Йорданом, таксамо як і над Нілем, не сила добути навіть і крокодилевих сліз з очий „тигра".

Не даром він возить зі собою крокодиля убитого, бо від сього він вже не ріжниться.

У всіх людий одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай;
Раднійша їм своя пустиня
Ніж земський у чужині рай.

М. Чернявський.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВСІМ ЧЛЕНАМ НАШОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ І ВСІМ ЇЇ ПРИХИЛЬНИКАМ ЖЕЛАЄ ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА.

ВОСКРЕС ІСУС ІЗ ГРОБА.

А Я вам кажу: третий день заблисне,
Над вами дух мій ясностю нависне,
І радощі вас посітять найвищі;
Лиш будьте серцем чисті, духом нищі!

І се вам кажу: Я в одну годину
Сіть повну риби вам під ноги кину,
І благовісних ангелів приставлю
До рибарів моїх — ловлю їм справлю.

І ще вам кажу: з ученика мого
Що в Емаус пійде, зніму трівогу:
Узрять, що після хрестних мук наново
Сповняється моє предвічне Слово...

Варгерен—Щурат.

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Мов дівчина у вінку;
Ожили луги, діброви,
Повно гамору, розмови
І пісень в чагарнику.

ХТО СЕ?

Сей образок представляє, як голодна **Вірменія** (край в Малій Азії) стукає до богатої Америки і просить о поміч та о ратунок перед голодом і перед голодовими недугами.

Другим таким голодним краєм і зараженим страшними пошесними хоробами є **Галицька Україна.**

На той край не нападають Турки так як на Вірменію, бо він в середній Европі не в Азії, але на нього нападають гірші Турків — Ляхи. Нападають, палять і рабують.

А хороби защіплюють, кидаючи між населеннє тифозні зародки.

Нападений нарід кличе о поміч, але ніхто немов не чує того голосу.

Навіть братя і сестри нападених, що проживають у вільних краях — в Злучених Державах і в Канаді, немов не чують благання і голосу розпуки знад Дністра і Збруча. І мовчать.

Чи довго будемо мовчати?

СУМНА ДОЛЯ ГАЛИЧИНИ.

Галичино моя мила,
Не від нині славна;
Вороги тя хтіли взяти
Вже дуже від давна.
Тепер прийшла польська шляхта,
Хоче панувати
І на наших людий бідних
Панщину вкладати.
Не будеш ти, вража Польщо,
Довго панувати;
Ми всі возьмем шаблю в руки
Й пійдем воювати.
Ой пійдемо воювати,
Братів визволяти,
Польську шляхту з Галичини
Мусимо прогнати!
Ти бо колись, Галичино,
Веселою була;
Нині Тебе навістила
Страшна війна-буря.
В Твоїх садах, Галичино,
Зазулька кувала,
А тепер там наших братів
Кровця ся проляла!
В Галичині, на могилі
Сумно ворон краче;
Не одна там бідна вдова
З сиротами плаче.
Плаче вона та ридає,
Що має робити:
Ні в що дітий приодіти,
Ні чим накормити.
В Галичині я вродилась,
Галичину знаю;
Тому болить мене серце,
Як про ню згадаю.
Село моє рідненькеє!
Як тебе не бачу,
То я тужу і сумую,
Нераз гірко плачу.
Там, де були сади й хати,
Тепер погарище;
Над тобою, рідне село,
Лише вітер свище...
Добре бути на чужині,
Є що їсти й пити;
Але серце таки хоче
В ріднім селі жити.
Там бо моя вся родина
І сестри рідненькі,
Там в могилах спочивають
Кости їх дрібненькі.
Ми в Канаді, братя й сестри,
Жаль у серцю маймо,
Наших братів в Галичині
Чим мож спомагаймо.

Катерина Барчин,
Едмонтон, Канада.

НА УЛИЦІ В НЮ ЙОРКУ.

— Що москвофіли є, Москалі чи Українці

— Вони не знають, що вони є. Вони тільки оповідають, чим вони не є. В кождому числі кацапської ґазети можете прочитати, як вони себе раз-враз переконують, що вони не є Українці. Видно, самі вже собі не вірять, коли самі себе мусять щодня вперто про се переконувати.

ВСІМ СВОЇМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ З ДНЕМ СВІТЛОГО ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ УСЬОГО НАЙКРАСШОГО БАЖАЄ

РЕДАКЦІЯ.

Нестор Літинський.

СОН.

(Фантазія на основі дійсности).

Осінний ранок мракою дихнув на город. Йому ніби віддих заперло. Лиш сльози з очий ішли. Плакали вікна, ринки, студені каплі спадали з гиляк, а хідники, плоти й ліхтарні були мокрі й ховзкі, мов слизь.

Люди пересувалися, мов тіні. Зігнуті, згорблені, переломані в колінах, ніби їх англійська хвороба покрутила. Лиш деревляні підошви лупотіли й тарахкали по плитах, мов тарахкала в Страстний четвер.

Над городом висів якийсь дійсно страстний настрій...

Вулицею з городу на цвинтар ішов фільозоф.

Так прозвали цього старця, в чорному довгому сюртіці, у підштанниках, замісць сподень, в циліндрі на голові і в здоровезних деревляних ходаках.

В правій руці мав ліхтарку, а лівою притримував крізь плече перевішену торбу. До цеї торби збірав, що лиш побачив: шматок паперу, тріску, суху, собаками недогрижену кість. Інаді кидався на добичу, як кітка-на мини; присідав, обдмухував з пороху, облизував з болота, і, мов моліерівський скупиндряга ховав у кишеню. Недокурок сигара...

Колись, давнійше, діти не далиб йому спокою. Кричалиб за ним, камінцями кидалиб. Нині їм не до того. Ледви голови носять; великі голови на тонких, мов сірники ногах. Не діти, а трупики якісь.

„Навіть діти радости тепер не мають" — думав фільозоф, ударяючи чолом в черево якогось прохожого пана.

„Моглиб уважати трохи!" — промовив цей.

„Увага моя звернена не на верх, а в середину" — відповів фільозоф.

Прохожий зміряв його від ніг до голови.

„Ви хто такий будете?" — спитав різко.

„Буду мешканцем отсього розкішного парку, (тут показав рукою на цвинтар), а тепер я ваш ближний".

„Ближний? А чого ближний шукає з ліхтаркою в руках у днину?"

Фільозоф підняв світицю до чола прохожого і відповів рішучо: „Шукаю чоловіка... А ви, мабуть „тібер", „крігсгевінлер", гієна... Хі, хі, хі, хі, хі, хі! — зареготався, як відьма в Макбеті і пошкандибав дальше.

Оббіг цвинтар, приложив ухо до брами і слухав: „Сплять. Здорово сплять. Про війну може й не чули. Щасливі!... Хі-хі!" — і поплентався в поле.

За цвинтарем був спадистий майдан, на який з городу вивозили сміття. На цьому смітнику блукало кілька собак, худих, з настороненим волосом, з підібганими хвостами. Шукали чогось, чим можнаб було задурити голод.

Фільозоф сів на цвинтарний окіп, ліхтарку поклав поміж ноги і злісно дивився на собак. „Людям нема що вкинути в рот, а ти собак годуй!"

Встромив руку в кишеню, вибрав що найсухійший недокурок і жвякав.

„Дідьче зілля! Колись за його людям носа втинали. І не так то давно. За царя Олексія, Богданового друга. Дурні! Тричи дурні. Цеж благодать господня. І веселить тебе і смак у роті лишає, і заспокоює кишки. Голоду ніби не чуєш. А колиб так сірник, та закурити, то чого тобі більше, чоловіче божий до щастя на землі потреба? Але де тобі тепер сірник? Цеж маєток!"

Не докінчив, як на лівому рамені почув чиюсь руку.

„Моє поважання, добродію секретареві!"

„А, це ви! Здорові були, пане одіюнкте!"

Подали собі руки, що давно не бачили мила.

Фільозоф, показуючи на мураву біля себе сказав: „Просимо, вашої милости, сідати. Оттут на канапі. Тут буде вигіднійше".

„Мокро", — відповів гість.

„Просимо вибачіння. Не наша вина. Тепер прислуга не те що була колись. Зледащіла. Наш фактотум, сонце, і досі не викараскався з імли і не висушив сідала для пана адіюнкта. Та це ще не такий то страх. Виперуться штани, а тепер прачка багато коштує. Привикаймо хіснуватись природою".

„Привикаємо, пане секретарю, привикаємо, пок не привикнемо до-решти".

„Добре зволили ви сказати: „пок не привикнемо до решти". Багато нам і не треба: чотири дошки і землі трошки, а покищо — голод і... вошки".

„Хі-хі-хі! — засміявся гість, — чудово підібраний ритм, чудово! Але, але — як же себе почувають добродій секретар в цих нових, довго дожиданих часах?"

„Спасибі за ласкаву память, благополучно. Позбуваємося суєти житейської і з другого берега глядимо на світ. А ви?"

„Я саме так. Ходимо в ліс і вчимося ботаніки, бо в гімназії нас замало вчили. Відкриваємо щораз нові ростини, які можуть заступити тютюн".

„Ні, ні! В цьому ви мене не переконаєте. Що тютюн, то тютюн, тай кришка! Його не заступите нічим".

„А букове листя, гарно висушене, та ще з олеандровими листочками перемішане та сінцем з легенька перетрушене, хірод божий, християнський, і як купує — і хвалить!"

„Чого тепер не купують люба-ж це не фімієм? Купує нади? Раді, як мають де гроші подіти, бо звісно, що тобі по грошах, коли за них нічого не купиш".

„І-це правда. Що значить нині паперовий гріш? Усякий папір дорожіє, лиш державний паде".

„Хі-хі-хі! Усякий папір дорожіє, лиш державний паде. Добродій, як бачу, куди бистрійше помічають тепер економічні появи, ніж тоді, коли сиділи в дирекції скарбу".

„І ви, як на першого получали платню, не були таким фільозофом".

„Згода. Падаймо собі руки!" Подали.

„Але, але — почав на-ново гість. — Якже спалося пану секретареві на цих подушках, що зимою помандрували..."

„За вашими штанами — докінчив фільозоф. — Совість чиста, жолудок легкий, кров до голови не бє".

„А я й спати не годен. Сни неспокійні сняться. Дивні сни".

„По теорії Фройда, сни це наші бажання, що нераз довгими літами переховувалися в коморі підсвідомости, аж нараз, під товчком якогось сильного, а для нас часто навіть непомітного враження, з яким кладемося спати, або яке відбираємо в часі сну, добуваються на верх — от вам і сон. Не вірте в сни, а вірте в дійсність".

„Що це дійсність? — спитав гість і не чекаючи відповіді, говорив дальше. — А скажіть же мені, звідки береться дивовижність снів. Хібаж міг я колинебудь бажати чогось такого, як у ві сні сниться?"

„Звідки? З того, що сон не знає категорії простору і розуміється також часу, бо ми иншого мірила не знаємо, лиш простір. Всьо, що істнує в просторі, так толкуємо собі. Отже, нераз, чого бажали ми хлопчиками бувши, це присниться нам в преклонному віці і розуміється — получається курто здиковина".

„Ага. Можливо. Подумаємо над тим дома і так нема в нас другого діла. А за науку позвольте мого курительного продукту. Винахід власний, шкода, що нема гроший, щоб добути патент".

„Спасибі, не витрачуйтесь. Старинні фільозофи подавали даром науку. Це такий товар якого не злапатиш нинішним папером. Краще розкажіть, що вам снилося останньої ночі?"

„Гаразд. Розкажу. Тільки не смійтеся з мене, бо сон як грушка на вербі, та ще не гадайте, що вигадав, щоб добрих людий дурити".

„Того я не боюся. Переведу аналізу і як що ви гадали підійти мене, то пошнетесь в дурні. Почннайте!"

„Снилося мені, що я помер..."

„Чудовий сон!" — перервав фільозоф.

„Що я помер і мандрував до неба".

„Го, го! не в ці двері, добродію, попали, не в ці двері!"

„Чомуж не в ці? Хібаж за те, що тепер переживаємо не гідні ми, навіть без маслосветія попасти в країну вічної втіхи?"

„Претерпівий до конца, спасен будет" — сказано в святому письмі. А добродій адіюнкт в самому розпалі терпіння радіб ускочити на Авраамове лоно. Ні, добродію, так не годиться. Це одно, а друге, що там стільки усякого народу тебралося, що для нашого брата місця нема, а третє: кудиж ви там зайдете, коли скрізь кордони? — Але продовжай вашець, лиш не бреши!"

„Як собі корони срібної бажаю, так правду кажу. Отже: умер я, пане секретарю і мандрував до неба. Така вам стежечка вузенька, таке бодячча всіляке, колючки і кропива, такі ями й вибої, що я такої дороги навіть в нашому краю не бачив. Поцарапав я собі руки й ноги, кров з носа біжить, на чолі болото, а мій костюм і так не дуже то пишний, зробився, як у циркового кльовна. Гадав вертати, бо якже так являтися там, де тільки достойників усяких, але пригадав собі, що там не на тіло глядіти-муть, але на душу, і дальше йшов".

„І добре ви собі гадали. Бо з тілом туди нашому братові не перебратися. Земля, велика скупиця, вона ніже одного а тому від себе не пустить. Що з неї, те її й віддай".

„Не вжеж не пустить?"

„Ніяк, ні. Уявіть собі. Наша земля має свою атмосферу. Приймім, що її тільки 250 кільометрів. І чим ви таку високу туру перебудете? А поза атмосферою нашої землі, є індіферентна сфера, бо годі собі уявити, щоб вона безпосередно межувала з атмосферою якоїсь другої планети. Яке тертя! На це я ніяк не дам своєї згоди!"

„Не дасьте?"

„Ні не дам!"

„Навіть за вепрову з капустою і склянкою пільзнера?"

„Добродію! З вами годі балакати про високі теми, бо ваші думки гетьто підпадають законові ґравітації. І тому, я ніяк не можу повірити, щоби ви колинебудь та попали до неба. Навпаки я певний, що за саму отсю пригадку про вепрову з пільзнером ви попадете прямо на вила господина Вельсивува. Продовжайте!"

„Сейчас, тільки будь ласка, скажіть, що сталобся з вами, або зі мною, колиб ми дісталися в тую індеферентну сферу".

„Повислиб там, як індийський факір і висіли би до суду віку, байдужі на закони біольогії, механіки, навіть льогіки".

„І це не погана розвязка Гамлетівського „бути, чи не бути". Тут на землі большевики ставлять підстінку, Дейнікін грає камарінської, а Падеревскі мєнуста, їсть нас нужда, політика й бактерії, мерців точать хроби і висисає з них соки усякий хабуз, а ти висиш собі в якомусь четвертому вимірі і навіть думки про отсі страхіття не маєш. Чудово!"

„Чудово, чи ні, а ви продовжайте, бо заки скінчите, то Дейнікін до Москви прибуде. Зрозуміли?"

„Продовжаю... Так іду я тією проклятою доріжкою, коли на скруті гляну, а поруч, такий вам чудовий шлях, хоч яйце коти. Тільки, моя стежечка в гору, а цей шлях у долину, вона на право веться, а він біжить на ліво. А по йому лиш: пуф, пуф, пуф! — тра-ра-ра! — чу, чу, чу! Женуть авта і з скоростю тисячі кільометрів на годину, а в автах, пани, генерали, всілякі достойники, а на колінах у них що найчудовійше жіноцтво, а в руках піниться шампан. Карнавал. Гадав я грішний ускочити до котрого з тих авт, та як гляну на своє вбрання, то й охота відпала. Іду. Коли нараз: гук, луск, тріск, в голові мені, як би хто із сорок двійки стрілив, кінець світа! Волося дубом стало, руки знялися в гору, поли сурдута надулися, мов вітрила на яхті Вікторії — лечу. Лечу, лечу, лечу, все вище, вище, вище..."

„Інтересно..."

„Ще й як інтересно. Це почуття неімовірної скорости, це розуміння безкрайого простору, тая байдужність до всякої дрібности, це щось такого, чого я вам ніяк не годен передати".

„І не треба. Уявляю собі... А сонця все таки нема. Хоч воно погрілоб наші старі кости. А то голод і холод, мов ковало і молот, а ти поміж ними лежи і слухай, як тебе, мов підошву клепуть. Важко жить на світі, а хочеться жить!"

„Ой важко, пане секретарю, страх як важко" — відповів гість і похнюпив лоба.

„Хвіст до гори! — гукнув на його фільозоф. — Не люблю я отсього бабського сентіменту. Продовжай!"

„Так летів я летів, аж став на молочній дорозі. Суща каша, тільки не крупи в ній, а зорі. Що встромиш ногу, так по коліна поміж цими зорями грузне. Погано йти! Ще гірший перехід ніж Гантбаля крізь Альпи, або Наполеона через Березину".

„Або верблюда крізь ухо від ігли.

„Або України у самостійність".

„І перейшли?"

„А вжеж, що перейшов. Інакше і сну не було би".

„А хіба це, що ви досі розказали, не сон?"

„Ні. Це тільки увертюра, а сама опера що лиш пічнеться. Не знаю як довго прийшлося мені йти крізь отсю проклятy молочну дорогу, аж одної ночі саме тоді, як когут у нашому селі співав своє славетне „кукуріку!" — я спинився біля височезного муру".

„Біля муру..."

„Так, біля муру. І знов шкандибав я міліони літ шукаючи якої брами, або хоч вікна, бо мур був глядкий, мов дзеркала у Верзальській палаті".

„І найшли?"

„Найшов, славити Бога. Така вам височезна брама, що кінця її не видно, ціла із правдивої плятини".

„О, це сон, видно, що сон, — перебив фільозоф, — але говоріть дальше, говоріть дальше!"

„Біля брами було віконце з пластинками міки, а крізь його визирав старесенький дідусь, цілий, мов інеєм покритий. Очі мав підпухлі, червоні, в одній руці здоровезний жмут ключів, а в другій газета. Я поклонився йому низько-низько, як колись кланявся самому президентові, а він, як не гукне на мене:

„Не міг підіждати до рана? Я майже від шести літ ні дня, ні ночі не маю. Відчиняй тую браму тай відчиняй. Вже їх тільки налізло, що дальше одні другим по головах ходити-муть. Самих Москалів 35 міліонів. Хіба-ж це жарт? Ніг собі не чую, в очи, мов би хто піску насипав. На емеретуру подамся, зараз завтра прохання на найвище імя подам. Хай собі другого дверника шукають, я вже не годен. Навіть газети прочитати нема коли. А газети страх які цікаві, (Тут він зітхнув, аж дві зорі відірвалися від небесної стелі і полетіли стрімголов). Гадав собі, зробить Вільзон мир і чоловік собі спічне, а тут диви, після його мира ще більше роботи, ніж було перше. І Литва і Лотиші і Фінляндці і Шуваші і Татари і Ляхове і ще якісь там Українці, про яких перше не було ні слиху, ні диху. Без рук, без ніг, без голов, окалічені й обезвічені, босі й простоволосі, рєйвах і шльох, лиш: аж та ох! — ні, ні, тут збожеволіти можна!... А ти, хто такий?"

„Я бувший цісарсько-королівський урядник, а тепер тютюн з усякого зілля продукував і з того жив... Але, я підіжду до рана. І сказавши це я подався назад під мур. Сів і чекаю, як колись чекали дядьки перед моїм бюром. Знаєте, наш народ, що вміє, то вміє, але в чеканню він мистець над мистцями. Чекаю я, а від муру паде на мене тінь, може на кільометер широка. У тій тіні менеб навіть крізь льорнету Герца ніхто не догледів, а за те я, мов на долоні бачу цілу безконечну перспективу крізь небесні простори. Цікавий краєвид, тільки скучний якийсь. Хмари і хмари, зорі й імла, вітри лежать і відпочивають. Всяка всячина, та якась чужа для людського ока. Тому і зрадів я, мов би мені хто доляра прислав, коли побачив чоловіка Стрункий, середнього росту, у жовнірській шинелі з комніром, піднесеним в гору. Лице брите, мов у сина Альбіону, а на лиці смуток, такий смуток, що за серце бере. Йде прямо, мов по шнурочку, похнюплений, мов би великий тягар поклав на свою спину. Глянув я на його й почув якусь сердечну прихильність до цього чоловіка і вже хотів гукнути: „Земляче не спішіться, св. Петро труднищій, поспієте до його рано!" — та в його очах побачив я таке завзяття, що мені слова в горлі застрягли. А він, дивись, прямісько у ворота садить, (не так як я грішний, що попід мур тинявся, мов сліпий), прийшов застукав, луснула кватирка і відомий мені вже старечий голос поспитав:

„А хто там такий?"

„Я, отаман П..."

„Отаман П? Моє поважаннячко, пане добродію. Вітайте, вітайте! В часописях читали, знаємо про Вас, добродію, знаємо і ворота відчинимо сейчас. Але якже ви це? Без генеральського комніра, без ордерів і навіть без коня? Ні, так не годиться. Вождам приписано являться у повній формі та ще з адютантом — хіба не чули про це?"

„Мій народ демократичний, ордерів у нас покищо нема, а кожний з нас і так сім хрестів носить на своїй спині. Ескорти не брав, бо сам дорогу знаю, а кінь у мене був та зїздився".

„Гу-м. Можливо, можливо, нині все можливо. Але, не гнівайтеся, я вас не впущу, вертайте, звідкіля прийшли. Не хочу вас обидити, може ви й справді отаман П., а може й ні. А я, бачте, відповідаю за тих, що впущу до неба. Велика відповідальність. Тому, ще раз кажу, вертайте, та являйтеся по формі та на коні, конечно на коні, бо який це вожд, що пішком манджає? До побачення. А йдіть цею самою стежечкою, що досі йшли. Вона хоч прикра, але певна. На цей пишний гостинець в ліво не ступайте, бо не побачимося більше. А прошу вас, не забудьте коня, хоч якої будь кусок хабети. Бувайте!"

Сказав і затріснув кватирку. Зпоза брами роздався ніби свист паровозу, ніби гук Ніяґари, ніби фінал опери Штравса. Мов би хто мерзарами по хмарах котив. Це спав і хропів не виспаний дідусь. А отаман постояв, подумав, зробив оборот кругом і пустився назад. Вже мав ногу покласти на молочну дорогу, коли нараз спинився, присів, лівою рукою вчіпився за небесну хмару, а праву подав комусь, що ніяк не міг викараскатися з молочної дороги.

Витягнув, поставив на ноги, а цей стрепенувся, мов собака, що вискочить з води і прикладаючи праву руку до генеральської шапки гукнув: „Очень благодарен, Ваше..." та в цей мент випулив очи, коліна йому задріжали і весь він мало не повалився коміть головою.

„Це ви?" — белендів показуючи пальцем у свіжо випраній рукавиці на отамана П. А цей йому:

„Так, це я. Той, якому ви зволили переказати, що повісите, як зімете".

„Батечку мій, яких дурнищь не робилося там на цьому дільчому світі. Та ви не гнівайтеся на мене, бо я тепер сам бачу, який я був дурний. Гей, Боже, Боже, колиб так цей розум з переду, що з заду! Та батькові його хрін, я забув порекомендуватися: Генерал Д."

„Не треба. Я вас і без того пізнав".

„Пізнали. Ви очень, очень любезний чоловік. Так скажіть, будь ласка, були вже там?" (Він показав на браму).

„Був".

„І що? Пустили?"

„Ні".

„О, то зле. Коли вас не впустили, то мене мабуть кочергою гнати-муть. І якже так могли не впустити Вашої ясновельможности?"

„Казали, що вождів пішки не годиться впускати. Таки спробуйте. У вас знайомства, Клемансо і Падеревский та другі високопоставлені особи. Може і тут протекція відчинить перед вами браму, якої не годна була відчинити правда".

„Ах ви глузуєте надімною, а це болить. У менеж і так багато болю, сам біль". (Тут він рукою імився за те місце, де звичайно кінчиться спина і починаються ноги). А потім вказуючи пальцями обох рук закрутив млинка і говорив до себе: „йти, чи не йти?" Польці не зіткнулися, значиться — не йти!

„А кудиж мені вертати?" — спитав крізь сльози.

„Не моє діло вказувати дорогу" — відповів отаман. „Мені пора домів".

„Ні стрівайте, стрівайте! — кричав генерал. — Щось придумаємо, у мене думка свіжа, бо за життя не багато й думати довелося, знаєте генерал. Конечно придумаємо. От вже і єсть. Геніяльна ідея!... Підведемо старого, він і так недобачає, підведемо конечно. Я стану рачки, ви накриєте мене шинелею, сядете, мов на коня і так обоє ускочимо до неба. Згода?"

Отаман, може у перве від довгого часу всміхнувся, подумав і каже: „Купиш не купиш, торгувати можна. Не зашкодить мені переїхатися на вацій спині, і так ноги болять, а сісти нема на що. Самі хмари. Прібуймо!"

Довлюся, сів мій отаман на генерала, мов Хома Брут на відьму, чи навпаки, а генерал задом крутить, та так басує, як Буцефал під Александром Македонським. А отаман щей погукує: „вйо, коню, вйо!"

Почули душі в небі цей крик та басування, повилітали і такого їх насідало на мурі, як воробців на тині. А св. Петро збудився, очі тре і злісно питає: „А що там за кумедія? Вертеп, чи хлопці з козою?"

„Ні, це я!" — відповідає отаман П. „На коні їду".

„А, ви. Моє поважання. Так скоро? Зараз, зараз. Десь ключі згубив. Постривайте!"

За хвилину вийшов побренькуючи здоровезними ключами. Вийшов, глянув і вже мав браму відчинити, коли отаман, як не пчихне, аж зорі затрусилися на небі.

Тоді св. Петро, побачив що тут щось не теє, озирнувся, приступив, і двома пальцями підняв шинелю в гору.

„Та цеж не кінь, а осел!" — сказав хапаючись за черево.

„Це не кінь, а осел" — залунало кругом і душі зняли такий сміх та регіт, що я аж збудився".

. . . .

Оповідач скінчив і глянув на фільозофа. Цей одним оком зирнув на його, хотів і собі сміятися та не міг. Віддиху бракувало. Зашипів тільки якось дивненько, лице йому поморщилося, як сушена сливка і він закашлявся так, що здавалося, душу викашляє з себе. А викашлявшися став говорити: „Сон доволі інтересний. Дома переведу аналіз. І, знайте, що в йому добавленого, сиріч добреханого, це й облетить, як отся сорочка облітає з мойого тіла. Нема, бачите, кому виправи і полатати. Та хоч булоб кому, так нема чим. Ниток навіть в аптиці не купити. Дальше й шнурка не дістанеш, коли захочеться тобі повістити своє немощне тіло на гаку від лямпи, на гиляці якій, або де. Тяжко жить на світі. Але вертаючи до вашого сну, мушу вам заявити, що я вже десь щось подібного чув".

„Хібаж мало подібного на світі?"

„А вжеж, а вжеж. Люди подібні до людий".

„А звірі до звірів".

„І звірі уподобнюються до людий".

„А люди до звірів".

„Хі-хі, хі-хі, хі!"

І вони реготалися беззубими устами, аж ліхтарка качалася по землі, аж сонце виглянуло зпоза хмар, аж мрака пустилася в танець і показалося осіннє, блідо-синє небо.

* * *

На цвинтарному окопі стояли два корчі ялівцю і кивали до себе обдертими з листків галузками...

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Луна весело всюди.
Святок сих дочекавшися,
Втішаються всі люди.

І тішуться разом з дітьми
Люди старі — як діти
І з днем воскресним вірять всі:
Зявиться щасте в світі.

Як в день Великдень Бог-Христос
Воскрес-устав із гробу,
Щоб віру в те, що прийде рай,
У душу влить народу,

Так з того дня що кождий рік,
На спомин тої хвилі,
Встає життє, встає земля,
Розковуються филі,

А будиться зі сну земля
На прихід бога-сонця: —
Надія змученим рабам
Стука в той день в віконце,

І всюди видко знак життя,
Виднiє скрізь надія,
Що чорна ніч вже спати йде,
Що вже на дворі днiє,

Всі віруєм, що прийде час:
Тюрма народів впаде,
А на престолі світовім
Святая правда сяде.

Всі віруємо, що для нас
Кінчиться вже „руїна",
Що йде Великдень, йде той день,
Що встане Україна!

Іван Яремко.

Др Михайло Рудницький.

ЛИСТ З ПАРИЖА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

БРУД І ЧИСТОТА ПАРИЖА.

Така була випадкова тема одної з товариських розмов між земляками. Я відбираю її чимало глибини таким прозаічним заголовком. Вона наближувала ся до наскрізь метафізичної проблеми: про розчарування рідного серця на чужині. Найбільший рідний бруд не відбераe нічого чистоті серця, яке тужить за ним. Проблематична розмова мусіла скінчитись суперечкою а суперечка, згідно з потребою славянської душі, не могла скінчитись, і полишилась дилемою.

Питання про чистоту міста цікавить усіх з виїмком мадярів і письменників. На питання: чи Париж є брудний чи чистий — найлекше дати жидівську відповідь себто поставити нове питання: „скажіть, будь ласка, а де Ви мешкаєте?" Наша розмова вела ся в XVI-ій дільниці і тому не диво, що присутне жіноцтво з висоти аристократичного Олімпу кидало громи на неохайність преславної столиці. Можна було згодитись, що поняття чистоти є не меньше умовне як поняття чесноти, одначе славянський мозок в протилежности до французького, визначуеть ся тим, що загальні висновки не вважає закінченням дискусії а початком суперечки. Я радо прийняв у ній участь в ролі члена париської міської думи. На кожде „згоджуюсь" я мав одно „одначе" і два „а проте".

Трагедія Парижа в тому, що мої земляки їдуть до нього крізь Швайцарію. Трагедія моїх земляків у тому, що поети і малярі вміють чудово змальовувати Париж і що мистецтво не є дійсністю. Дружина одного з моїх товаришів висівши на зелізничому двірці в Парижі аж захлипала з розчарування. Париські двірці навіть на прокидають проблеми чистоти, бо на них проголомшує нас иньша: яким робом зелізнича адміністрація дає собі раду в поетичному безладдю, яке нагадує кубістичну виставку? Коли таке питання є надто прикре то можете роздумувати про иньше, більше віддалене від дійсности: яким робом осе поетичне безладдя, яке простягається на цілий Париж стає животворним середовищем для артистів славних своєю любовю до гармонії?

Швайцарські, німецькі або скандинавські міста є на прочуд чисті. Та такої гармонії, яка простягається перед очима від Лювру до площі Конкорд, від Конкорд до Етоаль і від Етоаль до бульонського лісу — найти не легко. Між аристократичними частинами міста і „маломіщанськими", між маломіщанськими і пролетарськими є що до зовнішнього вигляду скрізь ті самі пропорції непропорціональних умовин внутрішнього життя. Вже т. зв. Quartier Latin полишає чимало бажань що до своєї чистоти, навіть коли забути, що сесе центр педагогії і медицини, які постійно повтаряють про вагу гігієни. Деякі вулички Монмартра може навіть перевисшають бруд зазубнів на Київському Подолі або львівському Замарстинові. Може тому, що Монмартр є париським Геліконом. Хто мусить бути дуже ощадним сьому раджу піти досвіта в підземелля „галь" на цибулеву зупу, яку їдять там робітники; він матиме нагоду побачити ілюстрацію до „Черева Парижа" Золі а подумавши про те, що ось тут є головне жерело щоденної париської кухні, може втратить на кілька днів апетит.

Та невжеж хтонебудь скаже, що Париж є містом гігієнічним? Досить пожити трохи в перворядних готелях, щоб переконатись, що служба не в силі дати собі ради з порохом коли замітачі не дають собі ради з вулицями. Кождої ночі великі машинові щітки зачісують розкуйовдану голову заспаного велитня, — кождого ранку заспані сторожі підмітають перед домами сміття, а проте...

Є здається межі перед якими ми повинні зупинятись у своїх осудах і є межі перед якими ми повинні зупинятись у вибачности. Не знаю до якої категорії зачислити осе просте особисте враження з яким зустрічаюсь нерідко. Мешкаю недалеко Міністерства Війни і доводиться мені вертатись до дому пішки преславним бульваром Сен-Жермен. Знаю вже память в якому місці треба обережно глядіти під ноги, щоб не роздавити щура. Меньш-більше коло першої години в ночі ставлять перед воротами домів великі бляшані скриньки з нечистю, яку вранці забирають міські вози. Коли лишень вулиці стихають починається бенкет щурів. Кілька годин пізнійше досвіта, побачите бідняків, які займають їх місце і порпаються в скриньках шукаючи чогонебудь вартісного для себе. Сучасна культура находиться може в навечеріє безпосередних зносин з Марксом і Марсом, одначе не найшла ще красшого способу для вичищування великих домів як перед віками, коли великих домів ще не було.

Як довго суспільна свобода простягається і на чистоту, не можна домагатись, щоб у чистоті було меньше свободи як у свободі чистоти. Сидячи недавно з товаришем в театрі Porte Saint — Martin, ми подивляли шари пороху, який мусів зростати літами на різьбах і виріжках льож та бальконів. Досить булоби одного подиху з ковальського міха, щоб перевернути цілий партер у Геркулянум і Помпеї.

Та досить було також глянути на партер, щоб побачити великий контраст між сьою зовнішньою обстановою і людською одіжю. Сей констраст зростає до діссонансу, коли бачите дівчину, якої вбрання аж кричить останньою модою, як вона виходить з ворів нагадуючих римські катокомби. На Монмартрі можете найти ресторанцики, де за пять франків пообідаєте як дома і де на шкіряних канапах ідучих вдовж стіни будете сидіти так близько попліч з своїми сусідами, що можете їх оглянути до самої шкіри. Там переконаєтесь яка ріжниця може істнувати між зовнішним виглядом сучасної людини і обстановою в якій вона почуває себе прегарно. Такий ресторанцик не є нічим иньшим як льохам без вікон а двері через які входите зустрічають вас такою симфонією пахощів, що поезія Бодлера перестає видаватись вам неприродною.

Проблема полишається відкритою: — що є вищою ознакою культури — чи дбайливість про власну особу чи про свою обстанову? Вона не є проста, коли зважити, що дбайливість про себе доходить до шпилів елеганції і кінчається дандизмом, а легковаження зовнішнього вигляду доходить до нехтування основними домаганнями гігієни. Численні релігійні секти, які глядять на тіло як на грішний зайвий придаток дають прегарний приклад як ріжно можна розуміти духову чистоту. Коли я перший раз побачив православних російських попів, я перший раз згадав з приємністю, що я є записаний офіціяльно як католик.

Надто однобоким є осуд про чистоту якогось міста на підставі зовнішнього вигляду. Адже не люде є придатком до міста а навпаки. Таким аргументом гадав я спасти честь Парижа перед одною землячкою. Я звернув її увагу на те (і з тим погодились солідарно всі присутні мущини), що напр. Француженки є незвичайно чисті, куди чистійші від Славянок. Вони дбають не лишень про зовнішний вигляд а навпаки: їх чистота зростає пропорціонально йдучи від зовнішнього вигляду до внутрішнього. Коли-ж судити про культуру народу на підставі чистоти його горожан а чистоту горожан на підставі скількости вживаного ними мила то Франція славна своїми милами... Та я програв справу за кару, що хотів бути дотепним. Дотеп граючи словами дає недотепним людям право думати, що дискусія є лишень грою слів. Я зробив необережність, кажучи, що в той час, коли зовнішний вигляд Парижа є найбруднійший чужинці по цілоденній омані переконуються, що його мешканці є чистійші ніж можна би гадати. Тим самим я піддав свому противнику небезпечну асоціяцію.

Я одержав остру відповідь, що моє узагальнення торкається лишень жіноцтва і то „легких" жінок — адже звікіля я можу знати наскільки чистою є порядна жінка? Арґумент був рішаючий. Я даремно робив висновок, що коли чистими є жінки брудної професії то тим чистійші мусять бути всі иньші. Мені відповіли про істнування чистоти з конечности. Виходило:

Істнують бруди, які живуть з чистоти, так само як є чистота, яка живе з брудів, нпр. пральня;

Про бруд міста можна судити на підставі зовнійшнього вигляду, одначе про чистоту людини не можна судити навіть на підставі внутрішних її оглядин;

Париська жінка є тим чистійшою на тілі чим бруднійшою на душі;

Про чистоту чесної жінки може говорити лишень її чоловік або иньші жінки, себто кождий циган свої діти хвалить...

Се були дилеми. Порівняної статистики гігієни европейських народів я не знав. Всі особисті докази є безсилі. Скільки разів треба бути одруженим в ріжних країнах, щоб наш досвід мав переконуючу силу? А кожда чесна жінка, не ваша дружина, про чистоту якої можете говорити переконуюче перестає в очах другої жінки бути чистою.

Що до загальної проблеми чистоти — ясно, що коли ведемо чисте життя то вражає нас бруд.

Що до Парижа (може се неясно) коли ведемо брудне життя вражає нас чистота.

З Канади належить висилати гроші на передплату „Свободи" лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць марець 1920 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Котаньчик Катерина.
В. 10. Хвалик Анна.
В. 17. Горак Іван.
В. 18. Войтович Семен, Бомба Параска.
В. 24. Білицький Михайло, Білицький Семен.
В. 33. Пудик Марія.
В. 36. Тиха Марія.
В. 47. Кусий Василь.
В. 57. Зібровський Йосиф, Вильчанський Ілія.
В. 62. Костишак Іван.
В. 64. Атаманець Семен, Луб Юрко, Атаманець Василь.
В. 70. Музика Дмитро.
В. 78. Рудик Михайло, Степаняк Василь.
В. 86. Скоріп Ілія.
В. 96. Шугайло Василь, Шугайло Катерина.
В. 106. Кущак Михайло.
В. 109. Ростоцька Анна, Яворська Таціянна.
В. 111. Гуцул Февронія.
В. 118. Кунцяк Стефан.
В. 124. Савка Катерина.
В. 135. Ґеферт Зофія, Оріховський Андрій, Голобінка Марія.
В. 139. Куцуляк Федір.
В. 140. Процак Марія.
В. 165. Харидчак Петро.
В. 170. Гречин Магдалина, Ґречин Захарко.
В. 175. Ґрошко Іван.
В. 182. Костів Михайло, Ференц Михайло.
В. 185. Романишин Михайло.
В. 213. Баглай Анастазія.
В. 221. Ґерманич Юрко, Барабаш Мартин.
В. 223. Левко Марґерета.
В. 229. Бігун Теодор, Пелех Семен, Пелех Зофія.
В. 239. Ваврик Іван.
В. 247. Кірвавич Теодор.
В. 259. Пелех Брониспав.
В. 276. Ковалів Прокоп.
В. 300. Макар Стефан.
В. 316. Шпирнак Николай.
В. 350. Малинак Данил.
В. 370. Процка Анна.
В. 373. Ґонда Анна.
В. 388. Блашкевич Григорій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 4. Рибинський Гарасам.
В. 16. Орловський Маріян.
В. 17. Терлецький Михайло.
В. 27. Лахета Йосиф, Шкира Ґинько, Зілинський Стах.
В. 36. Замлинська Марія.
В. 37. Василишин Катерина.
В. 44. Заприлюк Василь, Кушмілер Валентин.
В. 53. Кинах Андрій.
В. 61. Дзіндзірух Василь.
В. 70. Магура Іван, Панчишин Теодор, Возняк Андрій.
В. 80. Легкий Николай.
В. 91. Надзяк Михайло, Зулеба Вас.
В. 100. Ґабля Теодор, Ґабля Стефан.
В. 102. Туцький Пилип, Висоцький Михайло, Вітрак Олекса.
В. 103. Кильмник Яким, Климчук Ів.
В. 104. Ваверчак Олекса.
В. 105. Костик Мих., Костик Юлія.
В. 109. Лептовець Матій, Літвін Казимир, Літвін Марія, Равлюк Михайло.
В. 117. Лотоцький Еміль, Ґлутковський Михайло, Кароль Николай.
В. 123. Кисельовський Сергій.
В. 130. Кицька Теодор, Кицька Євдокія.
В. 133. Багній Антоніна, Споріш Архіп, Споріш Зофія.
В. 139. Кукура ..ирило, Крушельницький Теодор, Кіщак Павло.
В. 151. Бохно Марія.
В. 170. Круглик Яким, Вальчук Григорій, Довгополий Юрко.
В. 183. Асафайло Михайло, Дубей Семен, Дубей Анна.
В. 201. Шеремета Михайло.
В. 209. Ґрета Федор.
В. 217. Бояновський Стефан, Чезецький Володимир, Качмарик Василь, Паперка Григорій, Синьдунь Николай.
В. 218. Вітишин Михайло.
В. 224. Смериканич Павло.
В. 237. Костира Іван, Вовк Ілько.
В. 241. Патикевич Максим, Лучка Гавриїл, Журба Михайло.
В. 244. Міявець Андрій.
В. 259. Горак Петро.
В. 292. Романів Василь.
В. 300. Яростовський Андрій.
В. 301. Ваврічук Ілія, Новосад Яким, Новосад Юлія, Савчук Ів., Шумський Стефан, Мидзяк Іван, Мецівська Юстина.
В. 330. Конікович Михайло.
В. 363. Луцишин Іван, Кліщ Николай, Кліщ Анастазія.
В. 381. Крайнянчин Михайло.
В. 388. Мельник Михайло.
В. 396. Іванців Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 117 Боднар Петро.
В. 128. Хорощак Семан.
В. 130. Кісіль Николай.
В. 155. Мудрий Теодор.
В. 169. Кухтин Лев.
В. 170. Кречковський Павло.
В. 175. Кравчишин Гринько.
В. 203. Яськевич Володимир, Кулявий Андрій, Кузьма Роман, Кузьма Петро, Тимчишин Григорій.
В. 206. Лаврів Олекса.
В. 217. Шевчук Катерина.
В. 230. Кохан Василь, Байовський Андрій.
В. 283. Діжа Петро.
В. 292. Косцельний Іван.
В. 317. Гайдук Яків.
В. 324. Слободзян Іван.
В. 364. Козар Николай.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 3. Голубець Теодор, Кушнір Николай.
В. 5. Ґонсьорський Михайло, Ядлович Матвій, Шевчук Роман (Панька).
В. 9. Помайда Іван, Гарань Дмитро.
В. 18. Сироюшка Григорій.
В. 20. Доліба Александер, Чайковський Іван, Онім Петро.
В. 34. Фургалич Михайло.
В. 35. Кіс Григорій.
В. 37. Могила Катерина.
В. 38. Савицький Василь.
В. 41. Садовський Іван.
В. 45. Гуцалюк Іван.
В. 48. Лучинський Адам, Пех Теод.
В. 50. Оліярник Йосиф.
В. 53. Маланяк Іван, Зварич Григ.
В. 58. Гречин Василь, Хоптяний Дмитро, Хоптяна Марія.
В. 60. Пук Марія.
В. 61. Пупцун Андрій.
В. 62. Сохор Іван.
В. 64. Яцуник Лев, Лібрик Дмитро.
В. 65. Лопушанський Константин, Долбоски Іван.
В. 72. Павлів Дмитро.
В. 77. Гатала Анна.
В. 78. Вдовяк Лешко.
В. 81. Гацакира Теодор.
В. 85. Сенюк Данило.
В. 92. Гошовський Михайло.
В. 93. Симчак Анна.
В. 94. Бухта Василь.
В. 96. Кричковський Михайло.
В. 101. Клованич Юрко, Якимець Стефан, Бабич Теодор, Демко Іван.
В. 102. Павук Михайло.
В. 106. Прокопів Дмитро.
В. 107. Миленький Антін.
В. 109. Ґаляс Петро, Стехуляк Іван.
В. 111. Шевчук Михайло.
В. 112. Сивик Катерина, Роман Марія, Мельникевич Розалія, Новосад Марія.
В. 114. Рисей Григорій, Скула Іван, Скула Анна.
В. 120. Свірбінська Марія.
В. 124. Мелета Іван, Максимів Дан.
В. 126. Гладиш Анна.
В. 127. Кравчук Теодор.
В. 128. Гучко Михайло.
В. 131. Ґурник Павло.
В. 133. Чорномаз Володимир, Ковальчук Семко, Романишин Григорій, Рудик Ілько, Рудик Катерина.
В. 136. Ощипок Василь.
В. 140. Кухар Іван.
В. 142. Солтис Йосиф.
В. 144. Крумшин Михайло, Маланчин Дмитро, Чорний Петро.
В. 146. Федоренько Антін, Крушиницький Іван, Уруський Маріян.
В. 149. Рудик Іван, Рудик Михайло, Горішний Михайло.
В. 151. Ферень Марія, Бучин Таціянна.
В. 153. Андрусяк Василь, Андрусяк Юрко.
В. 159. Ремез Іван.
В. 160. Філяк Василь.
В. 165. Дороцький Николай.
В. 168. Ґелета Нестор, Белнів Дмитро, Даньків Михайло, Клим Олекса, Лоха Григорій, Тесля Тимко, Залипка Василь.
В. 170. Обуховський Маріян, Процак Григорій, Лисий Андрій.
В. 175. Кульчицький Михайло.
В. 183. Поточняк Василь.
В. 187. Буник Павло, Скула Гнат.
В. 189. Буґай Агафія.
В. 192. Гапонський Антін, Гузар Ст.
В. 193. Шупер Юрко, Шупер Андрій.
В. 196. Бабінський Петро, Максимів Василь, Лучка Дмитро.
В. 201. Пахольчишин Олекса.
В. 211. Стечак Михайло, Демкович Григорій.
В. 213. Мойсей Тома.
В. 214. Дорош Михайло.
В. 217. Слюсар Сенько.
В. 218. Колодкевич Іван.
В. 219. Якимів Дмитро.
В. 223. Утриско Михайло.
В. 230. Фурман Іван, Мирдан Мих.
В. 233. Ковердович Йосиф, Мартинець Юлія.
В. 235. Теплий Іван.
В. 243. Свистун Семен, Ткачук Мих.
В. 248. Маньків Ів. Кравчук Даниїл.
В. 251. Цап Онуфрій, Максим Мих.
В. 254. Лисик Петро.
В. 270. Швець Гринько.
В. 274. Цицик Николай, Мирдич Михайло, Мураль Михайло.
В. 288. Маличок Василь, Питляр Ст.
И. 292. Чмир Целія, Цап Гринько.
В. 293. Чіп Томко.
В. 296. Боднарчук Паранька, Лобур Марія.
В. 300. Попович Антін, Кучма Іван, Бабій Яків, Смоляк Павло, Сисак Ст.
В. 316. Семеґен Теодор, Фірман Марко, Гнатів Кость, Данилишин Стефан.
В. 318. Кіценька Стефанія.
В. 321. Нечипор Теодор.
В. 326. Мачужак Іван.
В. 330. Пасіка Михайло, Снак Николай, Грицишин Михайло.
В. 342. Тандерак Михайло, Тандерак Анна.
В. 349. Дяковський Іван.
В. 351. Фіта Петро, Фіта Пелягія.
В. 355. Возьний Ілія.
В. 363. Раковиц Пилип, Лялюк Андр.
В. 364. Сподар Іван.
В. 365. Конотопський Симеон.
В. 370. Савчук Гавриїл, Ковальський Григорій, Стасюк Дмитро.
В. 384. Славута Іван, Базоринський Лука, Мариновський Павло, Павлик Андрух, Федишин Андрій.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 5. Шевчук Константин.
В. 8. Лаврів Олекса.
В. 53. Маланяк Григорій.
В. 70. Костів Василь.
В. 100. Щерба Іван.
В. 102. Стеців Григорій.
В. 105. Фука Текля.
В. 136. Кравчишин Гринько.
В. 146. Кормило Михайло.
В. 149. Косцельний Іван.
В. 188. Присташ Михайло.
В. 217. Попадюк Петро.
В. 237. Литнянчин Йосиф.
В. 256. Захарійчук Гнат, Захарійчук Катерина.
В. 293. Яськевич Володимир, Кулявий Андрій, Кузьма Роман, Кузьма Петро, Тимчишин Григорій.
В. 295. Лесько Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 4. Крайник Франко.
В. 22. Каровець Олена.
В. 62. Пашук Павло.
В. 83. Караїм Катерина.
В. 105. Крайник Іван.
В. 117. Гишка Юрко.
В. 159. Товарницький Іван.
В. 233. Гуменяк Йосиф.
В. 326. Шиманський Михайло.
В. 330. Цішинський Ілія.
В. 393. Гриценько Кость.

УВАГА,

котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць марець 1920 року яко суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом организації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (цьвітня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця цьвітня 1920 року, то в маю 1920 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняте), кол ихотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю марті 1920-го р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю цьвітни 1920 р. бо на другий місяць г. є. в маю 1920 року вичеркнеть ся їх з членів организації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняте).

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю лютім 1920 року було членів в У. Н. Союзі........	12.545
В місяцю марті 1920 р. принято нових членів до У. Н. С......	57
В місяцю марті 1920 р. принято наново в члени У. Н. С.......	83
В місяцю марті 1920 р. принято з переступними листами.....	21
В місяцю марті 1920 прийшло з инших кляс посмертного...	15
Разом	12.721
В місяцю марті 1920 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок	176
В місяцю марті 1920 р. взяло переступні листи (карти)....	21
В місяцю марті 1920 р. померло	11
В місяцю марті 1920 р. відійшло до инших кляс посмертного	15
Разом	223
В місяцю марті 1920 р. У. Н. Союз числив членів після сімох кляс посмертного............	12.498

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D $100	6
Кляса A $250	375
Кляса AA $500	4.771
Кляса B $750	297
Кляса C $1000	6.971
Кляса BB $1500	73
Кляса CC $2000	5
Разом	12.498

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
С. Милянович, гол. рек. секр. У.Н.С

ЧЕСНА ОБСЛУГА І СОВІСНА ПОРАДА

єсть найважнійшою причиною чому тисячі Українців звертаються до

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА

в ФІЛАДЕЛФІЇ

в справі відїзду до краю, спроваджeню родини до Америки і всіх инших справах. 42—

Як маєте вже пашпорт купуйте шифкарту тільки в Бюрі. Таким добродійством Ви поможете українському товариству а не чужому аґентови.

Як не маєте пашпорту так ми Вам вистараємося. Пишіть по інформації до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

322 North 8th St. Philadelphia, Pa.

Канцелярія Бюра міститься у власнім домі.

НЕДУГИ МУЩИН

Dr. Koler, 638 PENN AVENUE, PITTSBURGH, PA.

DR. KOLER є одиноким українським лікарем в Пітсбургу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, утроби, нирок, кишок, міхура недуги шкірві, як і всі недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Голосіть ся особисто, почтою не лїчу.

ГОДИНИ ПРИНЯТЯ: від 9. рано до 8. веч., в неділї від. 9. до 2.

ПАШПОРТ до ГАЛИЧИНИ

Отримає кождий УКРАЇНЕЦЬ в протягу 5 ДНІВ.

ГРОШІ ЧЕРЕЗ НАШЕ БЮРО ПОСИЛАНІ ОТРИМУЮТЬ В ГАЛИЧИНІ ДО 4 ТИЖДНІ. :-: :-: :-: :-:

ШІФКАРТИ Продаємо на всі лінії корабельні, по найтанцій ціні і з тікетом колійовим аж до Галичини. :-: :-: :-: :-: :-: :-:

ПОРАДИ ДАЄМО ЯК НАЙСКОРШЕ І ПРАВДИВІ. НАША ЦІЛЬ Є: ПОМАГАТИ. :-: :-: :-: :-:

ПИШІТЬ По інформації еще нині і тільки до Українського Бюра, на слідуючу адресу: :-: :-: :-: :-: :-: :-:

American Foreign Exchange Bureau, Inc.,

208 EAST 14TH STREET, NEW YORK, N. Y

ПЕРША ГР.-КАТ. РИЗНИЦЯ В АМЕРИЦІ

І СКЛАД ИНШИХ ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ.

Маю на складі Чаші, Пушки, Хрести, Лямпи вічні, Хрести процесійні і т. д.—Маю Плащениці і образи до іконостасів. — Ризи виробляю від $20.00 почавши. — Стихарі, Ілітони, Ручнички, Обруси, хоругви першої кляси. Образи прекрасно ручно мальовані. Фани братські. — Гафтую ручно образи і золоті букви—Відзнаки Братств. — Все на складі: Світло, Ладан, Угол, Вино, Олива і т. п. — Принимаєсь замовлення на Іконостаси, Ківоди і т. п. — Що до виконання роботи, прошу удаватись з довірем, поневже я була занята довгі літа в Ризниці Самбірській в Галичині.—За дотеперішне довіре і узнание моеї праці складаю сердечну подяку так Всеч. Отцям як і Хв. Комітетам церковним і поручаюсь ласкавим згадам Всеч. Священства на будуче. 44

ЗОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА.

340 East 17th Street, NEW YORK, N. Y.

ДО ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ ПОСПІШНИМИ КОРАБЛЯМИ

через

АНТВЕРП ҐДАНЬСК і ГАМБУРГ РОТЕРДАМ

ИНШІ ПРИСТАНІ відїде найскорше кождий хто закаже шифкарту тепер, позаяк число повертаючих до краю з кождим днем зростає в наслідок чого забезпечение місця на кораблях коли відложене на пізнійше спричинить не мало труду до відїзду. Від довгих літ імя Григорія КУНАШЕВСЬКОГО є майже кождому звісне, котрий яко представитель всіх корабельних лінїй як в минувшині так і тепер не жалує своєї чесної услуги для наших людий не лише в продажі шифкарт, але також і в инших справах, які дотикають не одного з наших родимців, на примір:

ПАСПОРТОВІ АПЛІКАЦІЇ

приготовляємо в нашім бюрі а також на жадание пересилаємо тим, що живуть в других місцевостях.

ГРОШІ ПОСИЛАЄМО

до всіх частий світа по найнизшій ціні щоденного курсу, а за скоре і безпечне доручение даємо необмежену ґаранцію.

ШИФКАРТИ до КРАЮ

висилаємо тим, що желають виїхати до Америки.

Хто желає спровадити когонебудь з своїх рідних, нехай не відкладає а замовить передплачену шифкарту сейчас, бо виїзд з старого краю до Америки тільки що зачався. 37—

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

G. KUNASHEVSKY,

179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

ПРО ПОСИЛКИ ГРОШИЙ З АМЕРИКИ ДО ГАЛИЧИНИ І ПОЛЬЩІ.

Пресове Бюро Української Місії у Вашінґтоні подає до відома слідуючу телеграму Американського Торговельного Комісаря Луїса Е. Ван Нормана (з Варшави з 20. марта, 1920) до департаменту торговлі у Вашінґтоні:

Я говорив з польськими міністрами фінансів та торговлі про опізнение банків в Польщі з виплачуваннем грошевих посилок із Злучених Держав, а також обговорював питанне, що зробити, аби в будучині можна було скоро і безпечно пересилати гроші.

Польські банки не мають потрібного приспособлення, персоналу ані досвіду до полагоджування великої скількости посилок з Америки. Більшість банків стоїть фінансово добре, але не має сили відповісти задачі, яку мають перед собою. Вони безнадійно поопізнювалися з полагодженнем посилок і деякі з них мають неполагоджені посилки вже довше чим 8 місяців. Міністер фінансів каже, що ся дезорганізація проявляється головно в приватних банках, та додає, що перед соймом є тепер законопроєкт, який мабуть ще сього місяця стане законом, а який заведе опіку над заграничними фінансовими інтересами в Польщі та настановить урядовий надзір над приватними банками. Тимчасом він радить Американцям посилати гроші через польський державний банк, або польську почту. Послідна отворила многі нові уряди, які будуть могли полагоджувати грошеві пересилки; почта також запроваджує тепер систему, після якої посилаючому будеться відсилати посвідку.

Польське правительство не бажає позволяти на заснованне галузий чисто американських банків. Пять або шість американських банків має тут представників, що одержують і прослїджують лісти імен та сум, аби приспішити виплати, але їм не позволяється робити нічого більше. **Однакож правительство згодилося зробити спеціяльну полекшу для Американ Експрес Ко., позволяючи їй поставити своїх представників у державному банку і на почті, аби давали інформації та наглядали за американськими інтересами.** Новий закон має дати подібний привілей иншим американським фірмам.

Навіть польський державний банк і почта не мають відповідного приспособлення до теперішньої потреби. Одинокий чинник, який тут актуально доручує гроші безпечно і скоро людям, для яких вони призначені, і дістає на се посвідки, се Жидівський Комітет, що зовеся Joint Distribution Committee з Ню Йорку.

Урядово заявляється, що слідуючі банки в Польщі є під урядовим надзором: у Варшаві — Торговельний банк, Промисловий банк, Торговельний і Промисловий банк, Кооперативний банк, Краєвий банк і Польський Сконсолїдований Краєвий банк; У люблині — Польський Краєвий банк; у Львові — Державний банк, Галицький Краєвий банк, Промисловий банк і Краєвий Кредитовий банк; у Кракові — Галицький банк; у Познаню — Банк Кооперативного Союза, Торговельний банк і Промисловий банк.

Люди, що хочуть пересилати гроші, до Галичини або Польщі, не повинні посилати дрефтів або чеків до тутешнього американського посла, конзуля або торговельного комісаря особисто, бо їх урядники не мають ні приспособлення ні часу на провадженне таких пересилок. Сю заяву потверджує американське посольство.

ОПОВІЩЕННЄ.

Українська Корпорація під назвою *American Export, Import, Dry Goods and Notion Co., Inc., 308 King Street, Wilmington, Del.* по замкненю 3-мі сячного рахунку корпорації 31. цвітня 1920 р., дирекція сеї корпорації постановила виплатити шеровцям 8% дивіденду з дотеперішних зисків. Сю дивіденду корпорація вишле чеком до 5-го цвітня 1920 р. кождому властителеви шерів. 44с50

Хтоби з властителів шерів сеї корпорації не отримав чека на дивіденду, зволить ласкаво віднестися до корпорації на повисшу адресу.

ЗА КОРПОРАЦІЮ:

Петро, Левицький, Дмитро Пухнишький, Юрко Мичуда, директори.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

71 акрова в Честер, Коннектікут, віддалена 2 милї від стації колїйової, цілком заґосподарована, дім великий, умебльований і всі инші будинки господарчі, 2 корови, 1 кінь, 2 безроги і 40 курок, косярка, грабарка, культівейтер, млинок, плуги, плужки, січкарня, 2 вози і всі инші машини і знаряди господарчі, значний запас сіна, соломи, збіжа і барабо响 Ціна 6000 долярів, з чого 2000 дол. готівкою, решта на догідні сплати. Фарма та, яка положена над ставом, в гарній околиці, надаєся до держання через літо бордерів. Голоситися на адресу:

OTTO H. DROEGE,

49 E. 7th Street, New York, N. Y. 48-44

Довгота 6 цалів і ¼

ПРАКТИЧНЕ ШИЛО ДО НАПРАВИ

Найлучший знаряд який Ви повинні мати для дому і стайні. Направите ним упряж, черевики, чоботи, міхи, карпети, деки, і взагалі все. Воно шиє дуже скоро, а навіть лучше ніж машина. Ціна $1.00 з додатком 25 ярдів шевської дратви і дві іґли (проста і закривлена). Іґли суть рівчисті до занимання дратви. **Не посилайте ані цента,** лише се оголошенне і свій виразний адрес, а заплатите при отриманю. Звертаємо гроші на жаданне. 44св—

PEOPLE'S SUPPLY CO., Dept. 93, Box 51, Sta. D, New York, N. Y.

КРАСА! ВРОДА! МОЛОДІСТЬ!

Се є правда, що Ви можете виглядати о 20 літ молодші як Ви дійсно є.

Недокладности і неправильности Вашого лиця, носа і ушей можуть бути справлені без болю і без втрати часу. Женщини і мущини най прийдуть або пишуть по книжочку, яка описує все в подробицях. На книжочку треба післати 10 центів. Також лічу з успіхом хорих мущин і женщин з якоїнебудь недуги. 25-літна практика. Офісові години: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня; в неділї до 4-ої пополудни. Адреса: Dr. G. BUKKI, 407 East 58th Street, New York, N. Y. 34 с73

З ПОЛОНИН НАЙЛІПШОГО ПІДСОННЯ СХІДНОЇ ЕВРОПИ ПОХОДЯТЬ РІДКІ ДАРИ ПРИРОДИ.

Найбільшим даром в життю є добре здоровлє. Другою найбільшою річею в життю є пізнание як належить заховати здоровлє. Найбільшим загально звісним домашним ліком є сьогодня Von Schlick's Genuine Bulgarian Blood Tea (Правдивий Болгарський Чай на кров Фон Шліка), зладжений виключно з дібраних зіл, корінців, кори, зерен, листків, ягід, ростин і цвітів, які виростають на полонинах найліпшого підсоння в Східній Европі. Коли Ви виварите цїлющі соки з сих рідких медичних зіл, се дасть Вам якраз лік, який мати-природа призначила для її недужих дітий. Для вилїчення болів жолудка, кишок, печінки, нирок і крови вона є чудова; для захоронення себе перед перестудою, інфлюензою, грипом і запаленнем жаден лік не є так певний як отсей чай. Він видержав зелізні проби через многі роки. Ті, що слабують не повинні робити спроби, коли ходить о їх здоровлє — з того небеспека велика. Коли Вам дають підроблені ліки, то Ви дайте їм підроблені гроші. Лїкарі і аптикарі сильно поручають сей Болгарський Чай на Кров, бо вони знають, його цїлющі прикмети і силу, які влїкпать і уздоровлять недужих. Спитайте ще нині Вашого аптикаря о Von Schlick's Bulgarian Blood Tea. (Не беріть підробленого). Коли Ваш аптикар випродав сей лік, то жадайте, щоб дістав Вам, а коли потребуете сейчас, ми вишлемо Вам через почту, обезпечено. Вишліть $1.25 на одну коробку для родини, або $3.15 на 3 коробки, або $5.25 на 6 коробок. Адресуйте: H. H. VON SCHLICK, President Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg, Pitsburgh, Pa.

КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЯ

на три дії.

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA",

88 Grand Street, Jersey City, N. J

ВЖЕ Є ДО НАБУТТЯ КОЖДОМУ ПОТРІБНИЙ РАХУНКОВИЙ ПІДРУЧНИК

в котрім є поміщені всякі рахункові знання для всіх фахів і станів. Сей Підручник є придатний для бизнесменів, для фармерів, для бординг-гавзів і для всіх робітників. В нім знайдете обчислення пейди, обчислення відсотків, скілько фунтів всяких віктуалів іде на оден бушель, а також міри і ваги ріжного матеріялу. Обнимає 255 сторін друку, оправлений в полотно, малого формату, що вигідно носити в кишені. 44-48

Ціна одної книжки з оплатою почти 60 центів; 5 книжок вишлемо за $2.75, а 10 книжок за $5.00.

Ми є певні, що коли ваш товариш побачить у вас тую книжку, то і він захоче її мати, проте повинністе замовити більше примірників разом, а таньше вам випадуть.

Пишіть до знаної вам Української Книгарні, залучаючи моні-ордер, на адресу завідателя:

BASIL HRYSHKO.

437 N. 6th AVE., SCRANTON, PA.

ПАТЕНТИ БЕЗПЛАТНА КНИЖКА

Пишіть днесь по мою українську книжку з цінними інформаціями а патентах і винаходах. Пишіть а я вишлю ту книжку

БЕЗПЛАТНО

Я маю 30 ЛІТ ДОСЬВІДУ яко патентовий адвокат і кожда справа в моїх руках отримає найліпше і найскорше залагоджене.

Пишіть днесь по українськи до свого патентового адвоката:

A. M. WILSON,

REGISTERED PATENT ATTORNEY, 810 Victor Bldg., WASHINGTON, D. C.

Коли би Вам сказав хтось, що в певнім місци можете найти $10.00, то чи Ви не пішлиби? Тут якраз маєте нагоду, бо защадите $10 до $15 на кождім убраню або плащи купленім у нас. Коли оплачуєсь шторникам купувати у нас, то я не бачу причини задля якої Ви не мали би заощадити собі видатку, через купно впрост у нас. Робимо всїлякі убрання і плащі на замовлене. Тепер ми дістали 5,000 ярдів синього серджу, гарні сукна на верх і підшите, з яких можемо Вам зробити убране і плащі і заощадити Вам $10 до $15. 88с—

S. LEVINE,

471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

ДО ГАЛИЧИНИ

ВИСИЛАЙТЕ ГРОШІ ДЛЯ ВАШОЇ РОДИНИ АБО ДО ТАМОШНИХ БАНКІВ ЛИШЕ ЧЕРЕЗ НАС.

ПЕРЕКАЗИ банкові видаєсь на банки всіх більших міст. ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄСЬ телеграфічно ПО НАЙНИЗШИХ ЦІНАХ. СКОРЕ І ПЕВНЕ ДОРУЧЕННЄ ҐВАРАНТУЄСЬ. 39.41с50

Години офісові: Щодня від 10. рано до 3. пополудни, в суботи від 10. рано до 12. пополудни. Кождого понеділка отворено вечерами до 8. години.

IRONBOUND TRUST COMPANY,

MARKET & FERRY STREETS, BRANCH: 210 FERRY ST. NEWARK, N. J.

ЗЛУЧЕНА АҐЕНЦІЯ КОРАБЕЛЬНА

НАЙБІЛЬША ПРОДАЖА ШИФКАРТ

на ҐДАНЬСК ГАМБУРҐ і всі Корабельні лінії

Виміна і висилка гроший під ґарантією найбільших Банків в Ню Йорку.

Нотар Публичний виробляє пашпортові аплікації.

UNITED STEAMSHIP AGENCY,

JON. KUKOL 43ч52

326 EAST 14TH STREET, NEW YORK CITY

ДО ГАЛИЧИНИ ДОРОГА ОТВОРЕНА

Карти корабельні до ГАЛИЧИНИ ЧЕРЕЗ ВІДЕНЬ можна тепер дістати через правного банкера і агента карт корабельних, ГЕНРІ С. ЗАРО.

Ціна з Ню Йорку до Відня виносить $89.50 включно з податком военним.

ДО ГАМБУРГА $105, включно з податком военним.

Се є одна з найпростійших доріг для краєвих людий для повороту домів. Всі ті, що хотять їхати до рідного краю, повинні порозуміть сейчас з правним банкиром і агентом карт корабельних, Генрі С. Заро, щоби заздалегідь забезпечити собі вигоду і карту, бо місця на кораблях є ограничені а попит за картами є дуже великий.

ЦІНА ПОЛЬСЬКИХ МАРОК ЗІСТАЛА ЗНИЖЕНА.

Я можу Вам тепер дати 130 марок за $1.00, а ся ціна є найнизша з усіх. Се є одинокі гроші, які тепер курсують в Галичині. Я пересилаю гроші до всіх частий Галичини і ґарантую, що вони дійдуть там скоро і дамо Вам посвідку підписану відбираючим гроші, на доказ одержання гроший.

ПАШПОРТИ МОЖНА ДІСТАТИ БЕЗПРОВОЛОЧНО.

Я маю осібних людий, які Вас обслужать безплатно, щоби дістати пашпорт без найменьшої проволоки.

Я купую Ліберти Бонди і плачу за них найвисшу ціну.

Банк є відчинений до 7. год. вечер. В неділї від 9. рано до 1. попол.

За інформаціями голоситись до:

УКРАЇНСЬКОГО БАНКИРА HENRY C. ZARO,

(управненого Банковими Законами стейту Ню Йорк)

39 COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.

(Third Ave. cor. 6th St.), (Власний будинок). 28—

Затверджене затрою є кров, викликує біль голови і нервовість.

Ви нераз може завважали викиди на лици і зараз подумали, що се затроєне крови. Однак в 9 випадках на 10 причиною того є затверджение, яке забурює природний спосіб травлення. Річ очевидна, що се занечищує рівночасно кров і се проявляєсь на лици у виді прищів, лишаїв, червоного носа і нечистої шкіри. Позбудьтеся затвердження, удержуйте свою кров чисто, а побачите як зовсім инакше буде виглядати Ваше лице.

ПАМЯТАЙТЕ, що коли приймаєте їду, без огляду на се як вона добра, але як травленне не відбуваєсь правильно, як маєте затверджение, то корм не принесе Вам жадного пожитку. Не можете оминути кари у формі втрати сил фізичних і умових, яку стягає на Вас затверджение. Коли споживаєте більше корму чим Ваші органи травлення можуть обробити, тоді витворюється надмір квасу і ґазу, які можуть стати отруєю, як жолудок надмірно переладований. Затверджение подражнює стіни жолудка, кишок і нерви, які тонесенькими ниточками розходяться міліонами по цілім тілі, маючи свій осередок в мозку. Тому то затверджение спричиняє часто біль голови, також безсонність, отяжілість і знеохоченне до всього.

Світової слави „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО найскорше, найлекше і раз на все усуває затверджение. Воно рівночасно скріпляє цілий організм та робить чоловіка відпорним на ріжні недомагання. Ось що пише нам один чоловік з Небраски: „Я терпів на затверджение довгі роки. Уживав ріжних лікарств, на які видав великі гроші, але все надармо. Після ужиття кількох фляшок „КАЛЬВАРІЙСЬКОГО ЛІЧНИЧОГО ВИНА", я не лиш позбувся затвердження, але в додатку чуюся так знаменито, що можу совісно кождому поручити се дійсно чудесне лікарство, яке всякий знає під назвою „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО".

„КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО" є дійсно виїмково ділаючим лікарством. Воно цілковито поконує затверджение і всі инші недомагання, що походять зі слабого жолудка, і робить його нормальним, чистим і приємним. Від нього дістаєте смак в кождім куснику їди, а річ відома, що коли нам смакує їда, то се знак, що ми здорові.

Спробуйте „КАЛЬВАРІЙСЬКОГО ЛІЧНИЧОГО ВИНА", а побачите, як воно скоро урегулює Ваш жолудок, усуне затверджение, вздуте, печенне, млоенне, несмак і т. п. Зараз станете їсти зі смаком, будете виглядати лучше, спати спокійно, а Ваша нервовість зовсім щезне. Побачите, як незабаром поправиться загальний стан Вашого здоровля.

А се так легко дістати те все, коштує так мало. Чому-ж терпіти, як поміч близько? Всі ті, що уживали „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО", твердять, що осягнули скорі і добрі результати. Богато з них розказує про таку чудесну поміч, що прямо тяжко повірити їх словам.

Коли Ви є одним з тих, що то пробували вже ріжних лікарств, але не осягнули ні здоровля ні сили, так зачинайте зараз уживати „Кальварійське Лічниче Вино". Не відкладайте з дня на день. Вертайте до здоровля. Старайтеся відзискати свою силу фізичну і умову. Уживайте добрих річий, які подає життє. Учіться розуміти, що значить добре здоровлє. Подібно як й инші Ви також признаєте, що Ви не вірили, щоб се було можливим позбутися затвердження і доконати такої зміни здоровля до лучшого в так короткім часі.

Купіть ще сьогодня „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО", а воно Вам докаже того, про що тут пишемо. В противнім разі звернемо Вам гроші. Чи-ж треба ще лучшої ґарантії?

Одна фляшка $1.50 і 6 центів податку.

„КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ЛІЧНИЧЕ ВИНО" продається в лучших аптиках, в аґентів або просто у фабрикантів:

D. WROBLEWSKI & COMPANY,

M-1

196 EAST 4TH STREET, NEW YORK, N. Y.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

NEW YORK, N. Y.

Драматичний Кружок Робітничого т-ва „Поморяни" відограє в неділю, **дня 18-го цвітня 1920** мельодраму в 5 діях а 11-ох відслонах, М. Мельника **УБІЙНИКИ** в гали Укр. Народного Дому, 217-219 E. 6th St., New York. Режісер В. Лазаревич, Музика власна, дірігент К. Ган. Початок о годині 4-тій пополудни. **По представленю баль.** Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт. О численну участь запрашає — КОМІТЕТ. 44-47

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

В суботу, 17. цвітня 1920 р. в гали Української Хати, 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich., заходом жіночого товариства „Зоря", при співучасти хору товариства ім. Івана Котляревського, відбудеться

КОНЦЕРТ

Початок о годині 7.30 вечером.

Вступ: 75, 50 і 35 центів.

Чистий дохід з концерту призначений на пресовий фонд жіночого часопису у Львові „Наша Мета".

О численну участь просить

43-45 КОМІТЕТ.

JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

відбудесь

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25-го ЦВІТНЯ С. Р. о годині 3-ій пополудни

В ТЕАТРІ ACADEMY OF MUSIC, York i Gregory Sts., Jersey City, N.J.

КОНЦЕРТ

в честь і память українських героїв, котрі віддали житте, борючись за волю і свободу України. Дохід з сего концерту відішлесь до Галичини голодуючим Українцям. В концерті возьмуть участь два добре вишколені хори, один мішаний і один мужеський як також одва з найліпших українських музик в стейті Ню Джерзі, зложена з 28 музикантів. 38,41,44

Товариство Просьвіта, Інкорпороване в Джерзи Сіти.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Продовжение).

Головна Канцелярія Українського Народнього Комітету одержала отсі листи від Українців з Европи для їх рідні або знакомих в Америці.

ЗАМІТКА. Канцелярія У. Н. Комітету стараеться вишукати адреси Українців в Америці для їх кревних і знакомих в старому краю, і навпаки — адреси Українців в старому краю для їх кревних і знакомих в Америці, аби в той спосіб помогти їм для взаїмного порозуміння по довгій розлуці.

Канцелярія У. Н. К. робить се через Американсько-Українське бюро в Ню Йорку (American Ukrainian Exchange, Inc.), через переписку і через пресу в старому краю і в Америці.

Сю роботу буде Канцелярія У. Н. К. продовжати і на будуче, одначе кошти, звязані з веденнем сього відділу, мають покрити інтересовані особи. Длятого кождий, до кого є лист або картка, присилаючи зголошенне за сим листом або карткою, має рівночасно залучити 50 центів в марках або даймах, почім його лист або картка буде відіслана.

При зголошенню треба також подавати **число листа,** як було подано в газеті.

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

676. Гриць Лещишин, пошукує Михайла Кабана, перебував в Вінніпегу, Василя Лещишина, перебував в Вінніпегу, Гриця і Миколи Лещишинів, перебували в Брекдоні. Федя Лещишина і Якова Хомиці. Пять перші походять з Побережа, пов. Станиславів, а останний зі тСриганець, пов. Товмач. Є листи до них.

677. Юрко Баран, поушкує Стефана Шпунтова, брата, з Золотої Слободи, пов. Бережани. Є лист до него.

678. Василь Гоянич, пошукує Михайла Гоянича, брата. Є лист до него.

679. Михайло Кусьпісь, пошукує Осипа Яреми, з Іцкан, Буковина. Є лист і фотографія для него.

680. Іван Кучер, пошукує Франка Зібровського, зі Слобіди Мушківської, пов. Борщів. Є лист.

681. Дмитро Бучок, пошукує Розалії Голубицької, з Винник, пов. Дрогобич. Є лист до неї.

682. Василь Бурак, пошукує Семена Небесного, брата, з Поповичів, пов. Перемищль. Є лист до него.

683. Микола Мудрик, пошукує Василя Мудрика, брата, зі Стриганок, пов. Камінка Струмілова. Є лист.

684. Павло Сич, пошукує Гната Сича, брата, з Угринова, пов. Сокаль. Є лист до него.

685. Олекса Данисьо, пошукує Степана і Івана Данисів, братів. Є лист.

686. Евстахій Яблонь, пошукує Степана Михайловича, з Задарова, пов. Бучач. Є лист до него.

687. Стефан Кучмак, пошукує свого товариша.

688. Теодор Стецик, пошукує Івана Семерака, вуйка. Є лист до него.

689. Михайло Калічак, пошукує брата і сусідки.

690. Гнат Зибринюк, пошукує Григорія Григорчука, з Негостини, повіт Серет, Буковина. Є лист до него.

691. Йосиф Козак, пошукує Йосифа Головатого, брата, з Конюк, повіт Бережани. Є лист до него.

692. Іван Дзень, пошукує Олекси Савки, вуйка, з Грушова, пов. Яворів. Є лист до него.

693. Дмитро Дружинець, пошукує Івана Дружиниця, стриечного брата, з Турки над Стрийом, Івана Куцика і Олекси Середича. Є лист до них.

694. Олекса Шимоняк, пошукує Катерини Шимоняк, сестри. Є лист.

695. Володимир Цімерман, пошукує Петра Цімермана, брата. Перебував в Шікаго. Є лист до него.

696. Михайло Нирка, пошукує Михайла Дацька, брата. Перебував в Канаді. Є лист до него.

697. Іван Вельґан, пошукує Степана Вельґана, брата, з Заліся Епископського, пов. Борщів. Є лист до него.

698. Юрко Салига, пошукує Теофіля Салиги, брата, з Вікторова, пов. Станиславів. Є лист до него.

699. Микола Губіцький, пошукує Михайла Стадника і Івана Волошина, з Библа, пов. Перемишляни. Є лист до них.

700. Гринь Стасик, пошукує Василя Мацігіна, брата. Перебував в Шікаго. Є лист до него.

701. Роман Мацішкевич, пошукує Гриня і Миколу Мацішкевичів, братів. Є лист до них.

702. Михайло Кравс, пошукує Анни Козій, тітки, з Любачева, пов. Цішанів. Є лист до неї.

703. Семен Костів, пошукує Павла Музики, з Вербова, пов. Бережани, Доськи і Параньки Пришляків, з Стриганців, пов. Бережани. Перебували в Ню Йорку. Є листи до них.

704. Дмитро Моргулець, пошукує Івана Сеньова, з Хотимира, пов. Товмач. Є лист до него.

705. Василь Пукало, пошукує Матвія Пукала, брата, з Вербятина, пов. Бучач. Є лист до него.

706. Іван Найда, пошукує Василя Найди, брата. Є лист до него.

707. Семен Равлюк, пошукує Петра Равлюка, брата. Є лист до него.

708. Михайло Тиркус, пошукує Мартина Гаврилцьова, брата, з Верчан, пов. Стрий. Є лист до него.

709. Осип Дмитришин, пошукує Йосифа Дмитришина, вуйка з Перемишля. Є лист до него.

710. Василь Крупський, пошукує Олекси Черника, брата, з Куликова, повіт Жовква. Є лист до него.

711. Марко Томяк, пошукує Федора і Йосифа Лучаків, з Ілинець, повіт Снятин. Перебували в Канаді. Є лист.

712. А. Слюсар, пошукує Миколи Слюсара, брата, з Сосниці, пов. Ярослав. Є лист до него.

713. Данило Геник, пошукує Кароля Геника, стрийка. Перебував в Вінніпегу. Є лист до него.

714. Іван Патрайко, пошукує Гринька Штогрина, шваґра. Є лист до него.

715. Іван Романюк, пошукує Мартина Багрія, вуйка, з Шульганівки, повіт Чортків. Є лист до него.

716. Михайло Старанчук, пошукує Матвія Голода, Дмитра Мотуза і Матвія Волощина, з Вільховець, повіт Борщів. Є лист до них.

717. Олекса Стромило, пошукує Кароля Стромила і Василя Отромила, братя. Є лист до них.

718. Микола Боднар, пошукує Григорія Сало. Є лист до него.

719. Ілько Паланяк, пошукує Анни Панькевич, з Якимчич, пов. Перемишль. Є лист до неї.

720. Іван Максимець, пошукує Івана аМксимця, з Перегінська, пов. Долина. Є лист до него.

721. Борис П. Самойлович, пошукує Миколи Володимировича Самойловича, з Харківщини. Є лист до него.

722. Семко Кривий, пошукує Миколи Кривого, брата, з Великого Голубичка, пов. Тернопіль. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

723. Нестор Смадь Стоцький, пошукує Миколи Гембея, з Рожнова, пов. Снятин. Є лист до него.

724. Пилип Боднар, пошукує Гаврила і Василя Дісик, з Синяви, пов. Камінка Струмілова. Є лист до них.

725. Василь Зубяк, пошукує Йосифа Гавата. Є лист до него.

726. Олекса Сакаль, пошукує Василя Федусів, тіточного брата і Стаха Федусів з Моришин, пов. Ярослав. Є лист до него.

727. Антін Батицький, пошукує Луки, Миколи і Івана аБтицьких і Кадиш, зі Сколошова, пов. Ярослав. Є лист до них.

728. Василь Вовк, пошукує Івана Гуньки, тіточного брата, з Заваля, повіт Снятин. Є лист до него.

729. Луць Федьо, пошукує Стефана Цикого, шваґра, з Кавчого Кута, пов. Стрий. Є лист до него.

730. Ілько Легкий, пошукує Степана Легкого, брата, з Нагірянки, повіт Бучач. Є лист до него.

731. Василь Чоланюк, пошукує Михайла Макарчука і Михайла Гуменчука, з Великих Камянок, пов. Коломия. Є лист.

732. иМхайло Бойчук, пошукує Йосифа Бойчука, брата, з Борщева. Є лист.

733. Осип Кнірш, пошукує Івана Кнірша, брата. Перебував в Массачусетс. Є лист до него.

734. Полонений, пошукує Петра і Стефана Галушки. Є лист.

735. Степан Посеснів, пошукує Степана Ґездовича. Перебував в Пенсильвенії. Є лист до него.

736. Іван Дзень, пошукує Олекси Савки, вуйка, з Грушова, пов. Яворів. Перебував в Шікаго. Є лист.

З ІТАЛІЇ.

737. Гринько Боднар, пошукує Анни Фітак, і Василя Гая, з Настащі, пов. Рогатин. Є лист до них.

738. Василь Чорний, пошукує Михайла Чорного, брата, з Настащі, пов. Рогатин. Є лист до него.

739. Микита Атаманюк, пошукує Дмитра Іванців, брата, з Коростович, пов. Рогатин. Є лист до него.

740. Петро Процик, пошукує Федя і Семка Карпишина і Павла Ликтея, з Тростяниця, пов. Бережани. Є лист.

741. Яким Аронець, пошукує Семена Аронця і Анни Стефюк. Перебували в Канаді. Є лист до них.

742. Василь Шляхтич, пошукує Миколи Шляхтича, брата, з Перегінська, пов. Долина. Є лист до него.

743. Онуфрій Андрушко, пошукує Василя Яремів, з Ланчина, пов. Надвірна. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

744. Федь Тягун, пошукує Стефана Боечко, вуйка, з Сівки, пов. Калуш, і Михайла Кулика, з Довжки, пов. Калуш. Є листи до них.

745. Василь Колич, пошукує Марії Колич, сестри. Є лист до неї.

746. Теодор Марків, пошукує Катерини Гриник, сестри. Є лист до неї.

747. Василь Сливяк, пошукує Михайла Данькова. Є лист до него.

748. Йосиф Смаль, пошукує Івана Гуменюка, свояка, з Лопатина, повіт Радехів. Є лист до него.

749. Михайло Касюк, пошукує Юрка Остапюка, шваґра, з Лукавець, повіт Вижниця, Буковина. Є лист.

750 Антін Почва, пошукує Йосифа Гловацького і Гавришка Дармосрая. Є лист до них.

Кождий, до кого є лист у сьому виказі, нехай подасть свою точну адресу, залучить марки і зааадресує:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U. S.,

30 E. 7th Street, New York, N. Y.

а лист сей буде висланий.

Канцелярія У. Н. Комітету.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін двоpазове оголошенне з 6 стрічок виносить $1.00).

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

НОВИНКИ.

До наших читачів.

З приводу Великодних Свят вівтіркове число „Свободи" (з датою 13. цвітня) піде на почту о один день пізнійше.

Стратив симпатію до Польщі.

У нюйорськім „Глобі" з 5. с. м. читаємо ось-таке письмо до редакції:

„Хвальна Редакціє! У Вашій газеті з дня 29. марта находиться поклик, який підписав Герберт Л. Сатерлє, голова фонду Падеревского для Польщі. Він апелює знова за датками, покликуючись на страховища та на величезну нужду сього нещасного краю. Нещасний він, я смію сказати, з причини польських лідерів, котрі є ляльками в руках старших політиків. Я переконаний, що доси майже всі жертви — пожива, одежа і гроші — ішли для воюючих на фронті жовнірів, підчас коли цивільне населенне бідувало або з голоду та нужди було приневолене вхопитися рабунків, розбоїв і жидівських погромів.

„Дивне воно дуже, що край у такій великій потребі як Польща може держати величезну армію, а для нас тут, у тій великій демократичній републиці, є дуже болючо слухати клича, який взиває о поміч для заморських нещасливців, котрі помимо свого нещастя піддержують політиків з імперіялістичними намірами, які загналися аж 200 миль поза границі визначені версальською мировою конференцією.

„Я думаю, що не один мущина і женщина відмовить Польщі своєї помочи. Минувшими часами я давав радо свої жертви сьому краєви і був для нього прихильно настроєний, але тепер моя симпатія цілковито пропала. Я кажу, що поки польський нарід не буде старатися перебудувати свій власний край без посягання по чуже добро і поки не попробує жити в згоді зі світом, він не заслугує на ніяку поміч ані з боку якоїнебудь держави ані з боку поодинокої людини.—Джордж Віліямс".

Українець властитель реальности в Ню Йорку.

Дня 3. марта б. р. один з нюйорських Українців, п. Василь Любак, закупив на свою власність два 4-поверхові доми під ч. 549 Перл Стріт, недалеко Бродвею і в околици міського ратуша, на долі міста Ню Йорку, де находиться осередок торговлі і промислу американської метрополії. За реальність, розміру 25x100 стіп, заплачено 55.000 долярів. В будинках міститься готель і реставрація. Се перший і одинокий Українець в Ню Йорку, що взявся за таке велике підприємство. Пан Любак походить родом з Бовшова, а його жінка з Болшівця, рогатинського повіту в Галичині.

Зиски вязничних фабрик.

Фабрики державної вязниці стейту Ню Йорк в Осінінг виказують за останні місяці значні зиски в порівнанню з попередними місяцями. Ріжні фабричні вироби згаданого карного заведення (званого Сінг Сінг) принесли за останних шість місяців $60.000 зиску, отже пересічно по $10.000 на місяць. За попередних шість місяців пересічний зиск виносив по $8.000 місячно. У тих фабриках працюють лише самі вязні.

Виплатиться плекати щурів.

Минулого тижня відбувалася в Монтреалю, Канада, ліцитація ріжних звірячих шкір. Шкірки зі щурів пійшли по $7.50 від штуки. Всіх шкірок продано 243.040.

Хоче $25.000 за скрипку.

Ральф Р. Овен з Ню Йорку заскаржив до суду Г. Сускінда за неправне посідання його скрипки. Пошкодований запевняє у своїй скарзі, що ся скрипка є виробу славнозвісного Страдіварія і що вона вартує $25.000.

За викинение з готелю дістали $5.500 відшкодовання.

Два роки тому до готелю Шелбурна в Куні Айленд зайшов поручник Дейвид Ф. Фінерти зі своєю жінкою Марією. Готельна служба не хотіла вірити, що прибувші є законно повінчані, і випросила їх з готелю. Фінерти удався з сею справою на судову дорогу і виграв. Оноді бруклинський суд видав вирок, на підставі якого властитель згаданого готелю має заплатити покривдженій на чести парі квоту $5.500.

Серби на науці в Америці.

Сербський Просвітний Комітет і Славко Груїч, сербсько-хорватсько-словінський посол для Злучених Держав, спровадили тут 60 молодців і дівчат, яких порозміщувано по колегіях і університетах по цілих Злучених Державах. Найбільше число тих студентів находиться у наукових заведеннях в стейті Масачусетс.

Незначне ушкоджение.

В нашім щоденнім життю дуже часто трафляються всякого рода пригоди, головно з нашим тілом. Нераз чоловік легко скалічиться, що само собою здається це дуже незначним і часто гоїться майже без ніякої курації. Люди вже до сього так привикли, що на такі випадки не звертають ніякої уваги, а се нераз стає причиною великого нещастя.

Як чоловік скалічиться, то хотяй рана здається незначною і маловажною, всеж таки вона становить свого рода небезпеку. Зараз червоніє, пухне і набирає матерії. Як матерія щезне, то і рана поступенно гоїться. В противнім разі рана стає більше небезпечною: чимраз більше червоніє і пухне. Як рана знаходиться на руці або нозі, то її цілковито паралїжує.

В такім випадку треба негайно вдатися до компетентного лікаря, бо в противнім разі чоловікови грозить передчасна смерть.

Давно люди думали, що як рана погіршалася, то се було з причини її застудження; однак лікарі твердять, що найменьша рана є небезпечною і може погіршитися з причини істнования в ній певного рода бактерії.

Щоб уникнути згаданого рода неприємностий і не наразитися на кошти, муки, страту часу або і смерть, то чоловік не повинен легковажити нічого. Скалічившись, кождий повинен негайно обвинути своє тіло довкола рани їдоліною, обмити і збандажувати рану. Коли поступиться в сей спосіб, то рана не буде становити для чоловіка великої небезпеки і скорше загоїться.

Британійські льорди попирають ліберальний розводовий закон.

Палата панів (льордів) у Лондоні ухвалила 93 голосами проти 45 новий розводовий закон, у якім є богато важних реформ. На основі сього закона підставою до розводу може бути між иншим: трилітна дезерція, привичне пиянство і такі випадки, в яких засуд смерти зістав замінений на досмертну вязницю. Проти сього закона були члени церкви епископальної, католицької й англіканської, але ухвала перейшла значною більшостию голосів завдяки огнистій промові, яку виголосив барон Біркенгед, котрий обстоював проєкт правительства.

Валєнтин.

МОЯ ОРІЄНТАЦІЯ.

Орієнтуймося! Спасибі!
Але на кого? — докажіть!
Чи легко се зробити рибі,
Коли на березі лежить?

Орієнтація шість років
Була у мене на царя;
Страшний для мене був Набоків,
Вже це кажу про Носаря.

Пізнійш папашу Мілюкова
Я, наче батька, полюбив,
Хоча до нього від Гучкова
Я кольосальний крок зробив.

Аж — Революція! Керенський
І чорт, діявол — большевик,
І все, чого язик рутенський
Казати голосно не звик.

А далі знаєте — Антанта...
І Німці.. трещіть хто кого?!...
Назвіть ви лицаря — гіганта...
Тепер би й я назвав його.

Від Німців... став в Париж писати
І до Денікіна пійшов.
Повіс йому кріси, гармати;
Віддав народню честь і кров.

Тепер Денікіна немає,
Юденіч впав, Колчак в петлі;
Орієнтація зникає
І берег рідної землі.

Сиджу то тут, то в Букарешті,
Виношу тисячі негод...
Орієнтуюся нарешті,
В останнє вже на свій народ.

Микола Синежупанець.

НАЧЕРК.

Передмова.

З огляду на те, що наша, українська мова признана в кождій українській (мужицькій) хаті державною, повсякчасною мовою, а також передбачаючи ранійшу чи пізнійшу потребу відповідних підручників для вишколення нашого молодого покоління в дусі часу і оглядаючись на власну кишеню, я порішив випустити в світ коротенький географічно-історично-природо-досвідний начерк про життє і ще деякі инші дрібниці. Надіюся, що наше молоде поколінне (те, яке ще має народитись, бо всі ті, що вже під сю хвилю народились і живуть на світі Боскім, ніяким чином не надаються до „восприятія" сеї науки), розжувавши гарненько мій начерк, буде точно виконувати всі його приписи, а тоді заживе, як у Христа за пазухою.

М. С.

I.

Про Україну.

Питанне: Що таке Україна?

Відповідь: Хиба ви не знаєте? Се клапоть землі, досить великий, котрий тепер став місцем ріжних експериментів і спекуляцій. На всьому просторі сього клаптя землі йдуть заворушення між людьми на тему: віддай мені своє майно.

П.: Покажіть на мапі місце, яке займає Україна.

В.: Що вам — повилазило? Україна від Карпат по Кавказ тягнеться і від Чорного моря по Московщину та Білу Русь шириться.

П.: Назвіть мені якінебудь гори на Україні.

В.: Гір на Україні нема. Вся вона провалилась у безодню Крутійства та Безсоромної Спекуляції. На дні тої безодні зустрічаються ще деякі меньші, але глибші безоденьки Зневіри, Страху, Незгуртованости, Байдужности, Ледачи, Крадіжів і їм подібних.

П.: Які є на Україні ріки та моря?

В.: Найбільші з рік є: ріка Сліз, ріка Слізоньок і ріка Сльозенят. Море одно — Крови. Всі ріки впадають у море і сльози мішаються з кровю, від чого над морем стоїть вічний туман Огиди, Суму і Нещастя.

П.: Яке підсонне на Україні?

В.: Та се й малі діти знають! Перед війною там було якось тяжко жити. Північний вітер понаносив туди Жандармів, Чорносотенців, Попів, які вкрили країну чорним рядном і від того не можна було там і дихати. Бували випадки, що деяким людям ставало так душно, що їх вивозили геть у холодні краї — Сибір, Архангельск, аби вони там трохи видихались. Підчас війни задуха стала менша, але потім знов побільшилась і многих людий, аби пошесть не розповсюднювалась, просто убивали. Сонце на Україні сходить кождого дня рано, а заходить кождого дня вечером. Місяць теж часами показується. Більший час він буває щербатий: то з одного боку, то з другого. Вітри тепер дують зі всіх боків: і з півночи і з півдня і з заходу й зі сходу. Кождий Вітер намагається щонебудь забрати з України. Найбільшеж забирають пашню, худобу. Останними роками через великі Вітри на Україні появились нові мешканці: Тифи ріжних сортів, Сифиліс, Дифтерія, Холера, Чума...

П.: Які на Україні міста і села заслугують на увагу?

В.: Всі вони заслугують на увагу. Не що вже наші Козолупинці (примі́ром), а й за ті бились Большевики з Чорносотенцями та нами, Українцями. Найбільше місто, звичайно — Київ. Найбільше воно нещасне, не велике. Харків теж велике „цабе". Катеринослав, Одеса — скрізь богатство і богатство. Еге-ге!... Колиб нашому татови хоч половину того мати, то й то булоб добре.

П.: Які держави окружають Україну?

В.: Великі і малі.

П.: Примі́ром...

В.: Велика Росія. Велика вона не тільки своєю територією, але й нахабностю своїх заправителів. До малих можна причислити Польщу. Хоч вона й хоче, щоби її знали великою, але ще не доросла вона до того. Мала у неї територія, малий розум у її політиків; лише глупота її велика.

П.: Які зустрічаються на Україні звірі?

В.: Найбільше там є „Зелених Змій". Иноли попадаються „Білі Слоні". Довговухих Віслюків зустрінеш всюди, а Овець скрізь повно.

П.: Які там ростуть дерева?

В.: Не дуже високі, але й не низкі; щоби були вони товсті, то сего не можна сказати, але тонких попадається не богато. З тих дерев вирізують „бучки" і ними вибивають з населення податки.

П.: Є там овочі?

В.: Ого! Ще й які! Але родяться вони не на деревах, а їх родять в постелях. Серед них зустрічаються такі „овочі", що й батька рідного продасть за безцін. Є овочі й инших сортів, примі́ром Гарбузи. Сі ростуть на карках деяких людий, котрі рахують себе політиками. Іде такий чоловік улицею, а у нього під капелюхом гарбуз.

П.: Які там водяться пташки?

В.: Ет! Бодай і не казати. Є, примі́ром, „орли". Хоче літати високо, та дух захоплює йому. Колиж наведуть експертизу, то й виявляється, що то не Орел, а зносок Зазулі, котра знеслась (випадково) в орлиному гнізді. Богато є Кобців. Решта — Вороння.

(„Шлях").

ПОХОДЖЕННЄ УКРАЇНСЬКОГО ГЕРБУ.

Український герб, який ми тепер так часто видимо на ріжних образках, виглядає дуже просто. Ми привикли видіти на гербах птицю або звірину, часто також ростину, сонце, місяць, звізди і т. д. Зате український герб є відмінний від других і незрозумілий для необізнаних.

Є се символічний образ власти. Очевидно ми можемо його зрозуміти лише у звязи з історією. Бо сегоднішний герб не є видумкою новітних часів, але він має за собою тисячку літ минувшини. Сей герб видко вже на грошах з часів Володимира Великого (979 до 1015) та його наслідника, Ярослава Мудрого. Сей герб був тоді загально узнаний; на доказ сего може послужити факт, що він находиться на камени київської катедри, збудованої Володимиром Великим.

Яке значінне має сей образок? Без сумніву він представляє вершок скиптра. Подібна фігурка була в ужиттю у візантійськім царстві і звідтам приняв її Володимир Великий. Тому за початком гербу треба шукати в давній грецькій історії, а навіть аж в грецькій мітольогії.

Тризуб поганського божка Позейдона, мітичного володаря моря, став гербом візантійського царства. Володимир Великий, як кажуть, оженився з сестрою візантійського цісаря і він приніс також християнство на Україну. Ми видимо отже, що історія українського гербу злучена з візантійською історією, а через неї з історією старинної Греції. А через се український герб має історичну вартість.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відложений на 18. квітня з поводу того, що на 11. квітня припадає св. Воскресеніє Христове. Подається до відома Українцям і Українкам з Етни і околиці, що згадане братство буде приннимати нових членів за половину вступного. — Г. Ромасік, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться дня 11. квітня в льокали У. Н. Дому під ч. 84 Грейлінг ул., точно о 3-тій годині пополудни. Обовязком кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодження. — Д. Базилевич, секр. рек.

ЖЕРТВИ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА НА УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

СПРОСТОВАННЄ.

В числі 40 „Свободи" оголошено загальну суму $157.55. З тої суми треба відтягнути $14.85 (жертви з Норвіч, Па.), які через помилку були оголошені два рази (в числі 24-тім і 33-тім). Отже загальна сума призбираних доси жертв виносить $142.70.

В. Левчик, кас. У. Н. С.